

σεσουάρ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σεσουάρ** είναι μία ηλεκτρική συσκευή που μοιάζει με πιστόλι και βγάζει ζεστό ή κρύο αέρα για να στεγνώνουμε τα βρεγμένα μας μαλλιά. ○ πιστολάκι 🎵 σε-σου-άρ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σεφ [ο] ουσιαστικό

☑ **Σεφ** λέγεται ο μάγειρας που οργανώνει τη δουλειά στην κουζίνα ενός εστιατορίου και δίνει εντολές στους άλλους μάγειρες. Είναι ο **αρχιμάγειρας**.
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σηκώνω, σηκώνομαι ρήμα (σήκωσα, θα σηκώσω)

☑ Όταν **σηκώνεις** κάτι, το μετακινείς προς τα πάνω, του αλλάζεις θέση και το βάζεις κάπου ψηλότερα.
✎ «Αθηνά, **σήκωσε** γρήγορα την τσάντα σου από το πάτωμα» είπε ο κύριος Γιάννης. ● κατεβάζω
✓ Όταν **σηκώνεις** κάποιον από τη θέση του, τον κάνεις να σταθεί όρθιος ή ν' αλλάξει θέση.
✓ Όταν **σηκώνεσαι**, ξυπνάς και φεύγεις από το κρεβάτι σου.
● Ξαπλώνω
✓ Λέμε ότι **σηκώνεις** χέρι σε κάποιον, όταν τον χτυπάς. Επίσης λέμε ότι δε **σηκώνεις** αστεία, όταν τα παίρνεις όλα στα σοβαρά.
◇ Όταν ο Κώστας έσπασε το πόδι του, τον πήγαν **σηκωτό** στο

νοσοκομείο. Δεν τον άφησαν να περπατήσει. **σήκωμα** 🎵 ση-κώ-νω

σήμα [το] ουσιαστικό (σήματα)

☑ Το **σήμα** είναι μία εικόνα ή ένας ήχος που μας βοηθάει ν' αναγνωρίσουμε ή να καταλάβουμε γρήγορα κάτι. ✎ Όπου και να κοιτάξεις υπάρχουν **σήματα**, όπως τα **σήματα** της τροχαίας και τα **μουσικά σήματα** των εκπομπών.
✓ Το **σήμα** είναι μία κίνηση που σημαίνει κάτι. ✎ Ο κύριος Μιχάλης έκανε από μακριά **σήμα** στον Κώστα να σταματήσει.
◇ **σημαδεύω, σημάδι, σημαδούρα** 🎵 σή-μα

σημαδεύω, σημαδεύομαι ρήμα (σημάδεψα, θα σημαδέψω) → σημάδι**σημάδι** [το] ουσιαστικό (σημάδια)

☑ Όταν βάζεις ένα **σημάδι** σε κάτι, το κάνεις να ξεχωρίζει από άλλα πράγματα γύρω του για να το βρεις αργότερα. ✎ Η δασκάλα έβαλε ένα κόκκινο **σημάδι** στις εργασίες που της άρεσαν.
✓ Μερικοί λεκέδες αφήνουν **σημάδι** ακόμα και μετά το πλύσιμο. Δε φεύγουν τελείως, φαίνονται και μετά το πλύσιμο.

– Όταν ένας μαθητής σηκώνει το χέρι του στο μάθημα, τι θέλει να κάνει;

– Σε τι μας βοηθούν τα σήματα της τροχαίας; Τα μουσικά σήματα;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Όταν βάζεις κάτι ή κάποιον **σημάδι**, προσπαθείς να ρίξεις κάτι πάνω του για να τον χτυπήσεις.
○ στόχος **◇** Όταν **σημαδεύεις** κάτι, του βάζεις ένα σημάδι για να το αναγνωρίσεις αργότερα. Όταν **σημαδεύεις** κάποιον, τον βάζεις σημάδι ή του αφήνεις σημάδι.
Η **σημαδούρα** είναι ένα σημάδι στη θάλασσα που δείχνει πως εκεί τα νερά είναι επικίνδυνα ή πως υπάρχει άγκυρα από κάτω. **σήμα** 🎵 ση-μά-δι

σημαδούρα [η] ουσιαστικό (σημαδούρες) → σημάδι

σημαία [η] ουσιαστικό (σημαίες)
☑ Η **σημαία** είναι ένα μεγάλο ορθογώνιο πανί με τα χρώματα και τα σύμβολα ενός κράτους.
🎵 ση-μαί-α

σημαίνω ρήμα (σήμανα, θα σημάνω)
☑ Όταν ρωτάς να μάθεις τι θα πει «σαρανταποδαρούσα», θέλεις να σου εξηγήσουν τι **σημαίνει** αυτή η λέξη, δηλαδή ποια είναι η **σημασία** της.
✓ Το ποδόσφαιρο **σημαίνει** πολλά για τον Κώστα. Όταν παίζει καλά, είναι ευτυχισμένος.

- Ζωγράφησε στην τάξη σου μία ελληνική σημαία και συζήτησε γι' αυτή.
- Πότε είναι η γιορτή της σημαίας;

Ο Κώστας ενδιαφέρεται πολύ για το ποδόσφαιρο. Είναι πολύ **σημαντικό** γι' αυτόν. **◇** Κάθε λέξη σημαίνει κάτι, έχει μία **σημασία**. Για τον κύριο Γιάννη και την κυρία Μαργαρίτα η ευτυχία των παιδιών τους έχει πολύ μεγάλη **σημασία**.
Είναι πολύ **σημαντική**. 🎵 ση-μαί-νω

σημείο [το] ουσιαστικό (σημεία)
☑ Σε ποιο **σημείο** στην Καλλιθέα θέλεις να συναντηθούμε;
Σε ποιο μέρος, πού ακριβώς;
✓ Τα τέσσερα **σημεία** του ορίζοντα είναι ο βορράς, ο νότος, η ανατολή και η δύση.
✓ Η Ροζαλία δεν έδωσε **σημεία** ζωής για αρκετές μέρες.
Δε φάνηκε καθόλου.
🎵 ση-μεί-ο

σημειώνω, **σημειώνομαι** ρήμα (σημείωσα, θα σημειώσω)
☑ Όταν **σημειώνεις** κάτι, βάζεις κάπου με στυλό ή μολύβι ένα σημάδι.
✎ Ο Κώστας **σημείωσε** μ' ένα σταυρό στο ημερολόγιο τις μέρες που θα έχει προπόνηση.
✓ Όταν **σημειώνεις** κάτι, γράφεις κάτι που δε θέλεις να ξεχάσεις.
✎ Η θεία Κατερίνα **σημείωσε** δίπλα στα ονόματα των καλεσμένων της το τηλέφωνό τους. **◇** Ο κύριος Γιάννης έγραψε σ' ένα χαρτί ότι θ' αργήσει να γυρίσει κι άφησε το **σημείωμα** στο τραπέζι για να το δει η κυρία Μαργαρίτα. Το **σημειωματάριο** είναι ένα τετράδιο όπου σημειώνεις αυτά που θέλεις να θυμάσαι.
🎵 ση-μει-ώ-νω

σήμερα επίρρημα

☑ **Σήμερα** είναι η **σημερινή** μέρα, δηλαδή η μέρα που περνάει τη στιγμή που μιλάμε.
 ✓ **Σήμερα** είναι η εποχή στην οποία ζούμε, η **σημερινή** εποχή.
 ✎ **Σήμερα** η Αθήνα έχει γεμίσει με αυτοκίνητα. ◊ «Το ψωμί είναι **σημερινό**, είναι πολύ φρέσκο» είπε ο φούρναρης. Το ψωμί έγινε σήμερα.
 🎵 σή-με-ρα

σιγά επίρρημα

☑ Όταν κάποιος μιλάει **σιγά**, δεν ακούγεται πολύ. ✎ **Η Αλίκη μιλάει σιγά** για να μην καταλάβουν οι γονείς της πως είναι ακόμα ξύπνια.
 ○ σιγανά ● δυνατά
 ✓ Όταν κάποιος κάνει κάτι **σιγά**, το κάνει αργά. ✎ **Η θεία του κυρίου Μιχάλη προχωράει πολύ σιγά**, γιατί πονάνε τα πόδια της. ● γρήγορα
 ✓ «**Σιγά!** Θα πέσεις!» φώναξε η θεία Κατερίνα στο Δημητράκη. Πρόσεξε!
 ✓ **Σιγά σιγά** η θεία Κατερίνα κατάφερε να γίνει μία γνωστή ζωγράφος. Με τον καιρό, λίγο λίγο.
 ◊ Όταν κάτι είναι **σιγανό**, δεν ακούγεται πολύ. 🎵 σι-γά

σιγανός, σιγανή, σιγανό επίθετο
 (σιγανοί, σιγανές, σιγανά) → σιγά

σίγουρος, σίγουρη, σίγουρο επίθετο
 (σίγουροι, σίγουρες, σίγουρα)

☑ Όταν κάτι δεν είναι επικίνδυνο, είναι **σίγουρο**, γίνεται με ασφάλεια.
 ✎ Ο θεός Τάκης δε φοβάται τα αεροπλάνα. Λέει πως είναι το πιο **σίγουρο** μέσο μεταφοράς.
 ✓ Όταν είσαι **σίγουρος** για κάτι, ξέρεις πως θα γίνει, δεν **αμφιβάλλεις**

γι' αυτό. ✎ **Η Αθηνά ήταν σίγουρη** πως η ζωγραφιά της θα άρεσε πολύ σε όλους.
 ○ βέβαιος ◊ Όταν κάνεις κάτι με **σιγουριά**, είσαι σίγουρος γι' αυτό που κάνεις. 🎵 σί-γου-ρος

σίδηρο [το] ουσιαστικό (σίδερα)

☑ Το **σίδηρο** είναι ένα πολύ σκληρό μέταλλο. Τα κάγκελα του κήπου είναι συχνά φτιαγμένα από **σίδηρο**.
 ✓ Το **σίδηρο** είναι η μικρή **σιδερένια** ηλεκτρική συσκευή που χρησιμοποιούμε για να **σιδερώσουμε**, δηλαδή να ισιώσουμε τα τσαλακωμένα ρούχα. ◊ Όταν κάτι είναι από **σίδηρο**, είναι **σιδερένιο**. **σιδερώνω** 🎵 σί-δε-ρο
Δες λυγίζω

σιδερώνω, σιδερώνομαι ρήμα
 (σιδερώσα, θα σιδερώσω) → σίδηρο

σιέλ επίθετο

☑ Όταν κάτι είναι **σιέλ**, έχει πολύ ανοιχτό γαλάζιο χρώμα.
 ✓ (σαν ουσιαστικό) Το **σιέλ** είναι ένα χρώμα λίγο πιο ανοιχτό από το γαλάζιο. 🎵 σιέλ ✎ 'τα χρώματα'
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σιλουέτα [η] ουσιαστικό (σιλουέτες)

☑ **Σιλουέτα** λέμε τις γραμμές του ανθρώπινου σώματος, τη μορφή του όπως φαίνεται από μακριά.
 ✎ **Η Αθηνά είδε από μακριά τη σιλουέτα** του κυρίου Μιχάλη.
 ✓ **Σιλουέτα** είναι και το λεπτό σώμα.
 ✎ **Η θεία Έλλη έκανε σιλουέτα** με τη δίαιτα που ακολούθησε.
 🎵 σι-λου-έ-τα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σινεμά [το] ουσιαστικό

☑ Πάμε **σινεμά** για να δούμε ένα έργο. Είναι ένας μεγάλος χώρος με καρέκλες για τους θεατές και μία μεγάλη οθόνη όπου παίζονται τα έργα. ● κινηματογράφος

♫ σι-νε-μά

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σιντί [το] ουσιαστικό

☑ Πριν από λίγα χρόνια ακούγαμε μουσική από κασέτες και βλέπαμε ταινίες στο βίντεο. Τώρα ακούμε μουσική από **σιντί** και βλέπουμε ταινίες από **ντιβιντί**. Τα **σιντί** και τα **ντιβιντί** είναι μικροί δίσκοι.

✓ **Σιντί** και **ντιβιντί** λέμε και τις ηλεκτρικές συσκευές που παίζουν αυτούς τους δίσκους. ♫ σι-ντί

-Ξένη λέξη. Δεν ούτε στον ενικό ούτε αλλάζει στον πληθυντικό αριθμό. Το σιντί γράφεται και CD και το ντιβιντί γράφεται και DVD.

σιντριβάνι [το] ουσιαστικό (σιντριβάνια)

☑ Το **σιντριβάνι** είναι μία μικρή λιμνούλα που την έχουν φτιάξει οι άνθρωποι και απ' όπου πετάγεται συνέχεια νερό. Τα

σιντριβάνια στολίζουν τα πάρκα και τις πλατείες.

♫ σι-ντρι-βά-νι

σίριαλ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σίριαλ** είναι ένα έργο που παίζεται στην τηλεόραση.

Έχει πολλά επεισόδια και συνήθως παίζεται κάθε μέρα ή κάθε βδομάδα την ίδια μέρα. ○ τηλεοπτική σειρά

♫ σί-ρι-αλ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σιρόπι [το] ουσιαστικό (σιρόπια)

☑ Το **σιρόπι** ένα **παχύρρευστο** υγρό από νερό και ζάχαρη που τα έχουμε βράσει μαζί.

Το βάζουμε σε πολλά γλυκά, όπως στον **μπακλαβά** και στα **μελομακάρονα**.

✓ Το **σιρόπι** είναι ένα υγρό φάρμακο με γλυκιά γεύση που το παίρνουμε συνήθως με το κουταλάκι, όταν είμαστε άρρωστοι. ♫ σι-ρό-πι

σιτάρι [το] ουσιαστικό (σιτάρια)

☑ Το **σιτάρι** είναι ένα δημητριακό που φυτρώνει μία φορά το χρόνο στα χωράφια. Ο σπόρος του λέγεται κι αυτός **σιτάρι**. Τον αλέθουμε για να φτιάξουμε αλεύρι.

♫ σι-τά-ρι

-Λέμε και **στάρι**.

σίφουνας [ο] ουσιαστικό (σίφουνες)

☑ Ο **σίφουνας** είναι ένας πολύ δυνατός αέρας που προκαλεί μεγάλες καταστροφές.

✓ Λέμε ότι κάποιος τρέχει σαν **σίφουνας**, όταν τρέχει πάρα πολύ γρήγορα και με μεγάλη ορμή.

♫ σί-φου-νας

σιχαίνομαι ρήμα (σιχάθηκα, θα σιχαθώ)

☑ Όταν **σιχαίνεσαι** κάτι, σε πιάνει αηδία μ' αυτό και δε θέλεις να το βλέπεις ή να το πιάσεις.

○ αηδιάζω ◇ **σιχαμάρα, σιχαμερός**
 ♪ σι-χαί-vo-μαι

σιωπή [η] ουσιαστικό (σιωπές)

✔ Όταν γίνεται **σιωπή**, δε μιλάει κανείς ή δεν ακούγεται κανένας θόρυβος.

✎ «**Σιωπή!** Δε θέλω άλλη φασαρία στην τάξη» είπε η δασκάλα αυστηρά.

○ ησυχία ◇ Όταν κάποιος δε λέει τίποτα, είναι **σιωπηλός**. ♪ σιω-πή

σκάβω, σκάβομαι ρήμα (έσκαψα, θα σκάψω)

✔ Όταν **σκάβεις** τον κήπο, χτυπάς το έδαφος κι ανακατεύεις το χώμα με κάποιο εργαλείο για να μπορέσεις να φυτέψεις λουλούδια και λαχανικά.

✓ Όταν **σκάβεις** ένα λάκκο, βγάζεις χώμα από τη γη και κάνεις μία μεγάλη τρύπα. ◇ **σκάψιμο**
 ♪ σκά-βω

σκάζω ρήμα (έσκασα, θα σκάσω)
 → σκάω

σκάκι [το] ουσιαστικό

✔ Το **σκάκι** είναι ένα παιχνίδι που παίζεται από δύο παίχτες. Κάθε παίκτης έχει 16 πιόνια, άσπρα ή μαύρα που τα μετακινεί πάνω στη **σκακιέρα** ακολουθώντας τους κανόνες του παιχνιδιού.

◇ Η **σκακιέρα** είναι ένα τετράγωνο επίπεδο ξύλο χωρισμένο σε 64 μαύρα και άσπρα τετραγωνάκια.

♪ σκά-κι

σκακιέρα [η] ουσιαστικό (σκακιέρες)
 → σκάκι

σκάλα [η] ουσιαστικό (σκάλες)

✓ Όταν θέλεις να πας από έναν όροφο σ' έναν άλλο με τα πόδια, ανεβαίνεις ή κατεβαίνεις από τις **σκάλες**.

✓ Όταν θέλεις να πιάσεις κάτι που βρίσκεται ψηλά, ανεβαίνεις σε μία **σκάλα** για να το φτάσεις. Η **σκάλα** αυτή είναι **φορητή**, δηλαδή μπορείς να τη μεταφέρεις εκεί που θέλεις.

◇ Για ν' ανέβεις τις σκάλες, πατάς στα **σκαλιά**. Το σκαλί λέγεται και **σκαλοπάτι**. ♪ σκά-λα

σκαλί [το] ουσιαστικό (σκαλιά)
 → σκάλα

σκαλίζω, σκαλίζομαι ρήμα (σκάλισα, θα σκαλίσω)

✔ Όταν **σκαλίζεις** το χώμα, το σκάβεις ελαφρά και το ανακατεύεις.

✓ Όταν **σκαλίζεις** τη μύτη σου, βάζεις το δάχτυλο στο ρουθούνι για να το καθαρίσεις από τις μύξες.

✓ Όταν **σκαλίζεις** τα πράγματά σου, ψάχνεις μέσα στα πράγματά σου για να βρεις κάτι.

✓ Όταν **σκαλίζεις** ένα ξύλο, χαράζεις κάτι πάνω του μ' ένα μυτερό εργαλείο. ◇ **σκάλισμα**
 ♪ σκα-λί-ζω

σκαλοπάτι [το] ουσιαστικό (σκαλοπάτια) → σκάλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σκαλώνω ρήμα (σκάλωσα, θα σκαλώσω)

- ☑ Το φόρεμα της Αλίκης **σκάλωσε** σ' ένα καρφί. Το φόρεμα πιάστηκε σ' ένα καρφί κι έτσι η Αλίκη δεν μπορούσε να προχωρήσει.
- 🎵 σκα-λώ-νω

σκαμνί [το] ουσιαστικό (σκαμνιά)

- ☑ Το **σκαμνί** είναι ένα κοντό ξύλινο κάθισμα χωρίς πλάτη.
- σκαμπό, σκαμνάκι 🎵 σκα-μνί

σκαμπανεβάζω ρήμα

- ☑ Όταν έχει τρικυμία, τα μικρά καράβια **σκαμπανεβάζουν** στα κύματα. Μας πηγαίνουν τότε πάνω, τότε κάτω. **Έχουμε σκαμπανεβάσματα.**
- 🎵 σκα-μπα-νε-βά-ζω

σκαμπίλι [το] ουσιαστικό (σκαμπίλια)

- ☑ Το **σκαμπίλι** είναι ένα δυνατό χτύπημα που δίνουμε με την παλάμη μας στο μάγουλο κάποιου.
- χαστούκι 🎵 σκα-μπί-λι

σκαμπό [το] ουσιαστικό

- ☑ Το **σκαμπό** είναι ένα κάθισμα χωρίς πλάτη, συνήθως κοντό και ντυμένο με ύφασμα.
- σκαμνί

- 🎵 σκα-μπό
- 👉 'το δωμάτιο'

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σκανταλιά [η] ουσιαστικό (σκανταλιές)

- ☑ **Σκανταλιά** λέμε μία μικρή αταξία.
- 👉 **Ο Γιώργος είναι πολύ**

σκανταλιάρης, κάνει δηλαδή πολλές σκανταλιές. 🎵 σκα-ντα-λιά

σκανταλιάρης, σκανταλιέρα, σκανταλιάρικο επίθετο (σκανταλιάρηδες, σκανταλιάρες, σκανταλιάρικα)
→ σκανταλιά

σκαντζόχοιρος [ο] ουσιαστικό (σκαντζόχοιροι)

- ☑ Ο **σκαντζόχοιρος** είναι ένα μικρό ζώο που έχει βελόνες στην πλάτη του. Όταν φοβάται, κουλουριάζεται και μοιάζει με μπάλα.
- 🎵 σκα-ντζό-χοι-ρος

σκαρφαλώνω ρήμα (σκαρφάλωσα, θα σκαρφάλωσω)

- ☑ Όταν **σκαρφαλώνεις** κάπου, ανεβαίνεις ψηλά χρησιμοποιώντας τα χέρια και τα πόδια σου.
- 👉 **σκαρφάλωμα**

- 🎵 σκαρ-φα-λώ-νω

σκαρφίζομαι ρήμα (σκαρφίστηκα, θα σκαρφιστώ)

- ☑ Όταν **σκαρφίζεσαι** κάτι, σου έρχεται μία έξυπνη και πρωτότυπη ιδέα. 👉 **Ο κακός λύκος σκαρφίστηκε ένα σωρό κόλπα για να φάει την Κοκκίνοσκουφίτσα.**
- 🎵 σκαρ-φί-ζο-μαι

σκαρώνω ρήμα (σκάρωσα, θα σκαρώσω)

- ☑ Όταν **σκαρώνεις** κάτι, σχεδιάζεις

να κάνεις κάποια αταξία ή κάποια φάρσα σε κάποιον.

✓ Όταν **σκαρώνεις** κάτι, το σχεδιάζεις και το φτιάχνεις σε πολύ λίγο χρόνο. ✍️ *Ο Κώστας σκάρωσε στα γρήγορα ένα τραπέζι από πέτρες και ξύλα.* 🎵 σκα-ρώ-νω

σκασίλα [η] ουσιαστικό (σκασίλες)
→ σκάω

σκασμός [ο] ουσιαστικό → σκάω

σκατό [το] ουσιαστικό (σκατά)

☑ Τα **σκατά** είναι τα κακά των ανθρώπων και των ζώων.

✓ Λέμε ότι τα κάναμε **σκατά**, όταν κάποια πράγματα δεν έγιναν όπως τα θέλαμε.

◇ Όταν τα **σκατώνεις**, τα κάνεις θάλασσα, δηλαδή δεν πετυχαίνεις, δεν τα πας καλά σ' αυτό που κάνεις.
🎵 σκα-τό

- Καλό είναι να μη λέμε «σκατά» και «σκατώ-νω» μπροστά στους άλλους, γιατί δεν είναι ευγενικό.

σκατώνω ρήμα (σκάτωσα, θα σκατώσω) → σκατό

σκάφος [το] ουσιαστικό (σκάφη)

☑ **Σκάφος** λέμε ένα πλοίο ή ένα αεροπλάνο. 🎵 σκά-φος

σκάω και **σκάζω** ρήμα (έσκασα, θα σκάσω)

☑ Όταν σπας κάτι φουσκωτό με θόρυβο, το **σκας**. ✍️ *Στο πάρτι της Αθηνάς τα παιδιά έσκασαν ένα σωρό μπαλόνια.*

✓ Όταν **σκάνε** τα χείλια σου από το κρύο, ξεραίνονται και ξεφλουδίζουν.

✓ Λέμε ότι κάποιος μας **σκάει**, όταν μας εκνευρίζει.

✓ «Ο κλέφτης του κυρίου Δημήτρη το **έσκασε**». Ξέφυγε. «Μας την **έσκασε**» είπε ο κύριος Δημήτρης στον αστυνομικό. Μας ξεγέλασε.

✓ Όταν φωνάζεις «**Σκάσε!**» σε κάποιον, είσαι πολύ θυμωμένος και θέλεις να τον κάνεις να σωπάσει.

◇ *Η Ελένη βάζει αλοιφή για το σκάσιμο των χειλιών.* Όταν λες «**σκασμός**» σε κάποιον είναι σαν να του λες «σκάσε». Όταν λες «**σκασίλα μου**», δείχνεις πως δε νοιάζεσαι για κάτι. 🎵 σκά-ω

σκέιτμπορντ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σκέιτμπορντ** είναι ένα μεγάλο πατίνι σαν σανίδα με ροδάκια. Αυτός που κάνει **σκέιτμπορντ** είναι πάνω στη σανίδα και τρέχει κάνοντας ακροβατικά. 🎵 σκέιτ-μπορντ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σκελετός [ο] ουσιαστικό (σκελετοί)

☑ Ο **σκελετός** είναι όλα τα κόκαλα ενός ανθρώπου ή ενός ζώου.

Ο **σκελετός** στηρίζει το σώμα μας.

✓ Λέμε πως κάποιος είναι σαν

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

- Πότε λέμε ότι σκάει κάποιος από τη ζέστη; Στα γέλια; Από το φαγητό;

σκελετός, όταν είναι πάρα πολύ αδύνατος.

✓ **Σκελετό** έχουν και τα γυαλιά. Πάνω στο **σκελετό** είναι στερεωμένοι οι φακοί των γυαλιών.
♫ σκε-λε-τός

σκεπάζω, **σκεπάζομαι** ρήμα (σκεπάσα, θα σκεπάσω)

✓ Όταν **σκεπάζεις** κάτι, απλώνεις ή βάζεις πάνω του κάτι άλλο για να το προστατέψεις ή για να μη φαίνεται.
○ καλύπτω
✓ Όταν **σκεπάζεις** το πρόσωπο με τα χέρια σου, το κρύβεις. ◊ Στα κρεβάτια βάζουμε **σκεπάσματα**, δηλαδή κουβέρτες και παπλώματα.
♫ σκε-πά-ζω

Η κυρία Μαργαρίτα **σκεπάσε** τον Κώστα, πριν κοιμηθεί. Άπλωσε την κουβέρτα πάνω του.

σκεπή [η] ουσιαστικό (σκεπές)

✓ **Σκεπή** λέμε το πάνω μέρος του σπιτιού. Η **σκεπή** σκεπάζει το σπίτι και συνήθως είναι φτιαγμένη από ξύλο και κεραμίδια. ○ στέγη
✓ Η **σκεπή** του αυτοκινήτου είναι το πάνω μέρος του αυτοκινήτου.
♫ σκε-πή / 'το σπίτι'

σκέρσο [το] ουσιαστικό (σκέρσα)

✓ Όταν κάποιος κάνει **σκέρσα**, προσπαθεί να φανεί χαριτωμένος και να τραβήξει την προσοχή των άλλων.
○ νάζι ♫ σκέρ-σο

σκέτος, **σκέτη**, **σκέτο** επίθετο (σκέτοι, σκέτες, σκέτα)

✓ Όταν τρώμε ή πίνουμε κάτι **σκέτο**, δεν το έχουμε ανακατέψει με άλλες ουσίες. ✍ *Η κυρία Μαργαρίτα πίνει τον καφέ της **σκέτο**, δηλαδή χωρίς γάλα ή ζάχαρη.*
✓ Όταν κάτι είναι **σκέτο**, είναι μόνο του, χωρίς αυτά που θα περίμενε κανείς να δει μαζί του. ✍ *«**Σκέτο** πουκάμισο θα βάλεις Γιάννη, χωρίς σακάκι; Κάνει κρύο έξω» είπε η κυρία Μαργαρίτα.* ♫ σκέ-τος

σκεύος [το] ουσιαστικό (σκεύη)

✓ Τα **σκεύη** μαγειρικής είναι τα αντικείμενα που έχουμε στην κουζίνα για να ετοιμάζουμε και να μαγειρεύουμε το φαγητό. **Σκεύη** λέμε συνήθως τις κατσαρόλες, τα τηγάνια και τα ταψιά. ◊ **κατασκευάζω**
♫ σκεύ-ος

σκέφτομαι και **σκέπτομαι** ρήμα (σκέφτηκα, θα σκεφτώ)

✓ «*Τι **σκέφτεσαι**;*» ρώτησε ο Κώστας τον Ίγκλι. Τι έχεις μέσα στο μυαλό σου; Τι **σκέψεις** κάνεις;
✓ «*Ήθελα να ξέρω ποιος **σκέφτηκε** να πάμε στο βουνό*» είπε ο Ίγκλι. Ποιος είχε αυτή την ιδέα.
✓ «*Τι **σκέφτεστε** να πάρετε μαζί σας*

στην εκδρομή παιδιά;» ρώτησε ο Κώστας. Τι σκοπεύετε, τι σχεδιάζετε να πάρετε;

✓ Όταν ο θείος Τάκης ταξιδεύει, **σκέφτεται** πολύ την Αλίκη και τη θεία Έλλη. Δεν τις ξεχνά, τις έχει στο μυαλό του. **◇ σκέψη, σκεφτικός**

♫ σκέ-φτο-μαι

σκέψη [η] ουσιαστικό (σκέψεις)

☑ Οι **σκέψεις** είναι οι ιδέες που περνάνε από το μυαλό μας κάθε στιγμή. Κάνουμε ευχάριστες ή δυσάρεστες **σκέψεις**. Κάνουμε **σκέψεις** για τους άλλους ανθρώπους ή για μας και γι' αυτά που έχουμε να κάνουμε. Το μυαλό μας είναι γεμάτο **σκέψεις**.

✓ Ο Κώστας προσπαθεί να βγάλει από τη **σκέψη** του τον Πιτσικόκο. Προσπαθεί να τον ξεχάσει.

○ μυαλό **◇ Ο κύριος Δημήτρης είναι πολύ σκεφτικός τελευταία.**

Δε μιλάει πολύ, είναι βυθισμένος στις σκέψεις του. **σκέφτομαι** ♫ σκέ-ψη

σκηνή [η] ουσιαστικό (σκηνές)

☑ Η **σκηνή** είναι μία κατασκευή από αδιάβροχο ύφασμα και μεταλλικά στηρίγματα. Τη **σκηνή** τη στήνουμε όταν θέλουμε να κοιμηθούμε στη φύση. Οι πρόσκοποι και οι τουρίστες που κάνουν κάμπινγκ μένουν σε **σκη-νές**.

✓ Η **σκηνή** ενός θεάτρου είναι το μέρος όπου ανεβαίνουν οι ηθοποιοί και παίζουν το ρόλο τους. Βρίσκεται απέναντι από τα καθίσματα των θεατών.

✓ Όταν βλέπουμε **σκηνές** ενός έργου, δεν βλέπουμε όλο το έργο αλλά μόνο κάποια σύντομα κομμάτια.

◇ Ο σκηνοθέτης κάνει τη **σκηνοθεσία** ενός έργου, δηλαδή δίνει οδηγίες στους ηθοποιούς και φροντίζει για τον τρόπο που θα παιχτεί και θα παρουσιαστεί το έργο.

♫ σκη-νή

σκηνοθέτης [ο], **σκηνοθέτρια** [η]

ουσιαστικό (σκηνοθέτες/σκηνοθέτριες)

→ σκηνή

σκι [το] ουσιαστικό

☑ Το **σκι** είναι ένα χειμερινό άθλημα, δηλαδή γίνεται το χειμώνα. Στο **σκι** ο αθλητής φοράει τα πέδιλα του σκι και γλιστρά πάνω στις χιονισμένες πλαγιές ενός βουνού.

✓ Στη θάλασσα κάνεις θαλάσσιο **σκι**.

✓ Τα **σκι** είναι τα ειδικά πέδιλα για το χειμερινό ή το θαλάσσιο σκι. ♫ σκι

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σκιά [η] ουσιαστικό (σκιές)

☑ Η **σκιά** είναι ο χώρος όπου δε

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

Τι έγινε τελικά με τον Πιτσικόκο; Ψάξε στις λέξεις ελεύθερος, πετώ, πηδώ, προετοιμάζω

φτάνει το φως του ήλιου.

Ο Κώστας και ο Ήγκλι κάθισαν στη σκιά του δέντρου για να ξεκουραστούν.

✓ Όταν στέκεσαι μπροστά στο φως, βλέπεις τη **σκιά** σου.

○ ίσκιος ● φως 🎵 σκι-ά

Δες Καραγκιόζη

σκιάχτρο [το] ουσιαστικό (σκιάχτρα)

✓ Το **σκιάχτρο** είναι μία πρόχειρα φτιαγμένη μεγάλη κούκλα που βάζουν οι αγρότες στα χωράφια τους για να φοβίζονται τα πουλιά και να μην τρώνε τους σπόρους και τους καρπούς.

🎵 σκιά-χτρο

σκίζω και *σχίζω, σκίζομαι* ρήμα (έσκισα, θα σκίσω)

✓ Όταν **σκίζεις** ένα χαρτί ή ένα ύφασμα, το χωρίζεις σε δύο ή περισσότερα μέρη τραβώντας το από τις δύο άκρες του με τα δύο σου χέρια.

✓ Λέμε ότι **σκίζεις** στα μαθήματα ή σ' ένα παιχνίδι, όταν είσαι πάρα πολύ καλός σ' αυτά. *♦ Η θεία Κατερίνα φοράει συχνά μακριές σκιστές φούστες, δηλαδή φούστες με άνοιγμα που φαίνεται σαν σκίσιμο. Η θεία Κατερίνα φοράει φούστες με μικρό σκίσιμο στο πίσω μέρος.* 🎵 σκί-ζω

Το μωρό **έσκισε** την εργασία της Αθηνάς κατά λάθος.

– Ξέρεις τι είναι το θέατρο σκιών;

σκίουρος [ο] ουσιαστικό (σκίουροι)

✓ Ο **σκίουρος** είναι ένα μικρό ζώο του δάσους με κοκκινωπή γούνα. Έχει μία μεγάλη φουντωτή ουρά, πιο μεγάλη από το υπόλοιπο σώμα.

🎵 σκί-ου-ρος

σκίσιμο [το] ουσιαστικό (σκισίματα)

→ σκίζω

σκίτσο [το] ουσιαστικό (σκίτσα)

✓ Η θεία Κατερίνα είπε στην Αθηνά πως όταν μεγαλώσει λίγο θα της μάθει να φτιάχνει **σκίτσα**, δηλαδή θα της μάθει να σχεδιάζει γρήγορα με μολύβι. *♦ Η Αθηνά θα μάθει να σκιτσάρει, δηλαδή να κάνει σκίτσα. Όταν μεγαλώσει, θα γίνει ζωγράφος ή σκιτσογράφος.* 🎵 σκί-τσο

σκλάβος [ο], **σκλάβο** [η] ουσιαστικό (σκλάβοι, σκλάβες)

✓ Παλιότερα υπήρχαν **σκλάβοι** που δούλευαν για κάποιον άλλο χωρίς να πληρώνονται και ήταν υποχρεωμένοι να κάνουν ό,τι ήθελε ο αφέντης τους, γιατί αλλιώς τους περίμενε τιμωρία.

♦ Όταν κάποιος είναι σκλάβος, ζει μέσα στη **σκλαβιά**. Όταν **σκλαβώνεις** κάποιον, τον κάνεις σκλάβο σου.

○ φυλακίζω

● ελευθερώνω 🎵 σκλά-βος

σκλαβώνω, **σκλαβώνομαι** ρήμα

(σκλάβωσα, θα σκλαβώσω)

→ σκλάβος

σκληραίνω ρήμα (σκληρύνα,

θα σκληρύνω) → σκληρός

σκληρός, σκληρή, σκληρό επίθετο

(σκληροί, σκληρές, σκληρά)

☑ Όταν κάτι είναι **σκληρό**, όπως τα μέταλλα και το ξύλο, δε λυγίζει, δε σπάει ή δεν κόβεται εύκολα.

● μαλακός

✓ Όταν τα μαλλιά μας, το δέρμα μας ή ένα ύφασμα είναι **σκληρά**, δε μας είναι ευχάριστο να τα χαϊδεύουμε ή να τ' αγγίζουμε. ● απαλός, μαλακός

✓ Η βασίλισσα ήταν πολύ **σκληρή** με τη Χιονάτη. Η βασίλισσα δεν ήταν καθόλου καλή με τη Χιονάτη.

● κακός ◊ Όταν κάποιος είναι **σκληρός**, φέρεται με **σκληρότητα**.

Όταν κάτι **σκληραίνει**, γίνεται **σκληρό**. ● μαλακώνω Πολλοί άνθρωποι φέρονται **σκληρά** στα ζώα, δηλαδή τα τυραννούν.

♫ σκλη-ρός

πάτωμα ή στα έπιπλα.

✍ Η Χιονάτη τίναξε τα χαλιά του σπιτιού για να φύγουν οι **σκόνες**.

✓ Αγοράζουμε γάλα, κανέλα ή σαπούνι σε **σκόνη**, δηλαδή ξεραμένα και τριμμένα.

✓ «Τους κάναμε **σκόνη** στο ποδόσφαιρο!» φώναξε ο Κώστας, δηλαδή νικήσαμε με μεγάλη ευκολία.

◊ **ξεσκονίζω, ξεσκονόπανο**

♫ σκό-νη

ΣΚΟΝΤΆΦΤΩ ρήμα (σκόνταψα, θα σκοντάψω)

☑ Όταν **σκοντάφτεις** κάπου, πέφτεις καθώς περπατάς πάνω σε πέτρα ή άλλο εμπόδιο.

✓ Όταν **σκοντάφτεις**, χάνεις την **ισορροπία** σου και μπορεί να πέσεις κάτω. ♫ σκo-ντά-φτω

ΣΚΟΙΝΆΚΙ και **σχοινάκι** [το] ουσιαστικό (σχοινάκια/σχοινάκια) → σκoινί

ΣΚΟΙΝΪ και **σχοινί** [το] ουσιαστικό (σχοινιά)

☑ Το **σχοινί** είναι ένα λεπτό ή χοντρό κορδόνι, φτιαγμένο από πολλά λεπτά νήματα που τα έχουν στρίψει όλα μαζί. Με το **σχοινί** δένουμε πακέτα και στερεώνουμε ή κρεμάμε αντικείμενα. ✍ Ο Κώστας και η Αθηνά έδεσαν τη βάρκα μ' ένα **σχοινί** σ' ένα βράχο.

◊ Στο διάλειμμα τα κορίτσια παίζουν **σχοινάκι**. ♫ σκοι-νί

ΣΚΟΠΕΨΨ ρήμα (σκοπέψα) → σκoπός

ΣΚΟΠΨ [ο] ουσιαστικό (σκοποί)

☑ Όταν έχεις ένα **σκοπό**, έχεις βάλει κάτι στο μυαλό σου και θέλεις πολύ να το πετύχεις. ✍ Η Αθηνά έχει βάλει **σκοπό** στη ζωή της να γίνει μία πολύ καλή ζωγράφος.

✓ **Σκοπό** λέμε κι αυτόν που στέκεται κάπου και φυλάει ένα χώρο.

○ φύλακας, φρουρός

◊ Όταν **σκοπεύεις** να πας εκδρομή, το έχεις βάλει σκοπό. Όταν ένας κυνηγός **σκοπεύει** ένα αγριογούρουνο, στρέφει το όπλο εναντίον του για να το πυροβολήσει.

♫ σκo-πός

ΣΚΨΝΗ [η] ουσιαστικό (σκόνης)

☑ Η **σκόνη** είναι πολύ ψιλό και ξεραμένο χώμα. Είναι τόσο ελαφρύ, που κυκλοφορεί στον αέρα μέχρι να ακουμπήσει κάπου, όπως στο

– Πότε λέμε ότι κάποιος είναι σκληρό καρύδι;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σκορδαλιά [η] ουσιαστικό (σκορδαλιές)
→ σκόρδο

σκόρδο [το] ουσιαστικό (σκόρδα)

☑ Το **σκόρδο** είναι ένα άσπρο φυτό που φυτρώνει κάτω από τη γη. Έχει δυνατή μυρωδιά. Το βάζουμε στο φαγητό για να νοστιμέψει.

◇ Όταν φτιάχνεις **σκορδαλιά**, ανακατεύεις ψωμί, λάδι, ξίδι και μερικές **σκελίδες** σκόρδο, δηλαδή μερικά κομμάτια σκόρδου.

♫ σκόρ-δο

σκορπίζω και **σκορπώ**, **σκορπάω** ρήμα (σκόρπισα, θα σκορπίσω)

☑ Η Αθηνά έβγαλε όλα τα παιχνίδια της από τα συρτάρια και τα **σκόρπισε** στο χαλί.

Τα πέταξε εδώ κι εκεί. ● μαζεύω
✓ Μόλις χτύπησε το κουδούνι, τα παιδιά **σκόρπισαν** και πήγε το καθένα στο σπίτι του.

✓ Όταν ένα λουλούδι **σκορπάει** τη μυρωδιά του, ο αέρας την πηγαίνει πολύ μακριά. ◇ «Αθηνά, το δωμάτιό σου είναι γεμάτο **σκόρπια** παιχνίδια!» φώναξε η κυρία Μαργαρίτα.

♫ σκορ-πί-ζω

Ο αέρας **σκόρπισε** τα φύλλα.

σκόρπιος, **σκόρπια**, **σκόρπιο** επίθετο (σκόρπιοι, σκόρπιες, σκόρπια)
→ σκορπίζω

σκορπιός [ο] ουσιαστικό (σκορπιοί)

☑ Ο **σκορπιός** είναι ένα μικρό ζώο που μοιάζει με αράχνη.

Ζει στις ζεστές χώρες, έχει οκτώ πόδια και δύο **τσιμπίδες**, ενώ το σώμα του καταλήγει σε μία ουρά που έχει ένα δηλητηριώδες κεντρί.

♫ σκορ-πιός

σκοτάδι [το] ουσιαστικό (σκοτάδια)

→ σκοτεινός

σκοτεινιάζω ρήμα (σκοτεινιάσα, θα σκοτεινιάσω) → σκοτεινός

σκοτεινός, **σκοτεινή**, **σκοτεινό** επίθετο (σκοτεινοί, σκοτεινές, σκοτεινά)

☑ Ένα **σκοτεινό** δωμάτιο δεν έχει πολύ φως. ✍ Όταν κόπηκε το ρεύμα, όλα τα δωμάτια ήταν **σκοτεινά** και δεν έβλεπε κανείς.

✓ Όταν φοράς **σκοτεινά** χρώματα, φοράς ρούχα με σκούρο χρώμα.

○ σκούρος ● φωτεινός, ανοιχτός

◇ Όταν ένα σπίτι είναι **σκοτεινό**, είναι μέσα στο **σκοτάδι**. Όταν **σκοτεινιάζει**, πέφτει ο ήλιος κι έρχεται το βράδυ.

○ νυχτώνει, σουρουπώνει, βραδιάζει

● χαράζει, ξημερώνει, φέγγει

◇ Όταν ένα δωμάτιο **σκοτεινιάζει**, γίνεται **σκοτεινό**. ♫ σκο-τει-νός

σκοτώνω, **σκοτώνομαι** ρήμα (σκότωσα, θα σκοτώσω)

☑ Όταν **σκοτώνω** κάποιον, τον κάνω να μη ζει πια, επειδή το θέλω ή και κατά λάθος. ○ θανατώνω

✓ Ο κύριος Γιάννης **σκοτώνεται** στη δουλειά. Κουράζεται πολύ!

✓ Ο Νίκος ξέχασε τα κλειδιά του και

σκοτώνει την ώρα του περπατώντας, μέχρι να γυρίσει η μαμά του. Το κάνει για να περάσει η ώρα του. **♦ Αυτή η δουλειά είναι σκότωμα, είναι πολύ κουραστική.**

♫ σκo-τῶ-νω

σκουλαρίκι [το] ουσιαστικό

(σκουλαρίκια)

☑ Το **σκουλαρίκι** είναι ένα κόσμημα που φοριέται στο αυτί.

♫ σκου-λα-ρί-κι **Δες κόσμημα**

σκουλήκι [το] ουσιαστικό (σκουλήκια)

☑ Το **σκουλήκι** είναι ένα μικρό ζώο με μαλακό, λεπτό και μακρύ σώμα. Δεν έχει πόδια, σέρνεται και ζει στο χώμα. **♦ Όταν ένα φρούτο σκουληκιάζει, βγάζει σκουλήκια.**

♫ σκου-λή-κι

σκουληκιάζω ρήμα (σκουληκιάσα, θα σκουληκιάσω) → σκουλήκι

σκουντούφλης [ο], **σκουντούφλα** [η]

ουσιαστικό (σκουντούφληδες, σκουντούφλες) → σκουντουφλώ

σκουντουφλώ και **σκουντουφλάω** ρήμα (σκουντούφλησα, θα σκουντουφλήσω)

☑ Όταν κάποιος **σκουντουφλά**, σκοντάφτει, επειδή ζαλίζεται, είναι μεθυσμένος ή νυστάζει.

♦ Όταν είσαι σκουντούφλης, σκουντουφλάς συχνά.

♫ σκου-ντου-φλώ

ΣΚΟΥΝΤῶ και **σκουντάω** ρήμα (σκούντηξα, θα σκουντήξω)

☑ Όταν **σκουντάς** κάποιον ή κάτι, τον σπρώχνεις με τον αγκώνα ή με τον ώμο σου. **♦ Ο Κώστας έδωσε ένα δυνατό σκούντημα στην Αθηνά.** ♫ σκου-ντῶ

σκούπα [η] ουσιαστικό (σκούπες)

☑ Η **σκούπα** έχει ένα ξύλο για να την πιάνουμε, το **σκουπόξυλο**, και μία βούρτσα για να διώχνουμε τη σκόνη και τα σκουπίδια από το πάτωμα ή από το έδαφος. Υπάρχουν και ηλεκτρικές **σκούπες** που λειτουργούν με ρεύμα.

♦ Η θεία Κατερίνα σκουπίζει κάθε μέρα το σπίτι. Το καθαρίζει με τη σκούπα. Τα ψίχουλα από το χαλί όμως τα καθαρίζει με το ηλεκτρικό σκουπάκι. ♫ σκού-πα

σκουπίδι [το] ουσιαστικό (σκουπίδια)

☑ **Σκουπίδι** λέμε καθετί άχρηστο ή βρόμικο που πετάμε. Όταν πετάς κάτι στα **σκουπίδια**, το ρίχνεις σ' ένα δοχείο για τα άχρηστα πράγματα.

✓ «Τα **σκουπίδια** δεν πέρασαν εδώ και τρεις μέρες και ο δρόμος είναι βρόμικος!» παραπονέθηκε η κυρία **Μαργαρίτα**. Το **σκουπιδιάρικο** δεν πέρασε. **♦ Οι σκουπιδιάρηδες είναι υπάλληλοι του δήμου που μαζεύουν τα σκουπίδια από τους σκουπιδοτενεκέδες του δρόμου και**

τα ρίχνουν σ' ένα μεγάλο φορτηγό,
το **σκουπιδιάρικο**.

♫ σκου-πί-δι

σκουπιδιάρης [ο] ουσιαστικό
(σκουπιδιάρηδες) → σκουπίδι

σκουπιδιάρικο [το] ουσιαστικό
(σκουπιδιάρικά) → σκουπίδι

σκουπίζω, σκουπίζομαι
ρήμα (σκούπισα, θα σκουπίσω) → σκούπα

σκουραίνω ρήμα (σκούρινα,
θα σκουράνω) → σκούρος

σκουριά [η] ουσιαστικό (σκουριές)
✓ Η **σκουριά** είναι το **κόκκινο**
χρώμα που βλέπεις πάνω σε παλιά
μέταλλα που έχουν βραχεί.
◇ Τα κάγκελα του κυρίου Μιχάλη
σκούριασαν από τη βροχή. Γέμισαν
σκουριά. ♫ σκου-ριά

σκουριάζω ρήμα (σκούριασα,
θα σκουριάσω) → σκουριά

σκούρος, σκούρα/σκούρη, σκούρο επί-
θετο (σκούροι, σκούρες, σκούρα)
✓ Ένα **σκούρο** χρώμα είναι
σκοτεινό. ● ανοιχτός, φωτεινός
✍ Ο κύριος Δημήτρης φοράει
σκούρα ρούχα, γκρι, καφέ και μαύρα
για να μη λερώνουν εύκολα.
✓ Λέμε ότι τα βρίσκεις **σκούρα**, όταν
βρίσκεις μεγάλες δυσκολίες και
εμπόδια. ◇ Η κυρία Μαργαρίτα
σκούρνε τα μαλλιά της. Τα έβαψε
πιο σκούρο χρώμα. ♫ σκού-ρος

σκούφος [ο] ουσιαστικό (σκούφοι)

✓ Ο **σκούφος** είναι ένα πλεχτό
καπέλο που σκεπάζει όλο το κεφάλι
μας για να μην κρυώνουμε.

♫ σκού-φος

-Λέμε και το **σκουφί**
και η **σκούφια**.

σκύβω ρήμα (έσκυψα, θα σκύψω)

✓ Όταν **σκύβεις**, γέρνεις το σώμα
σου μπροστά χαμηλώνοντας το
κεφάλι σου. ✍ Ο Κώστας έσπασε το
βάζο κι **έσκυψε** για να μαζέψει τα
κομμάτια από το πάτωμα.

◇ Ο κύριος Μιχάλης πάλι περπατάει
σκυφτός στο δρόμο και σκέφτεται
σκύψιμο ♫ σκύ-βω

σκύλος [ο], **σκύλα** [η] ουσιαστικό (σκύλοι,
σκύλες)

✓ Ο **σκύλος** είναι ένα ήμερο,
κατοικίδιο ζώο. Είναι φύλακας του
σπιτιού και των ανθρώπων.
Κάνει γαβ γαβ, δηλαδή **γαβγίζει**.

✓ Λέμε πως κάποιος είναι **σκυλί**,
όταν έχει πολλή δύναμη και μεγάλη
αντοχή. ♫ σκύ-λος ✍ 'το αγρόκτημα'

-Λέμε και το **σκυλί**.

σκυτάλη [η] ουσιαστικό

✓ Η **σκυτάλη** είναι ένα μικρό ξύλινο
ραβδί που κρατούν οι αθλητές στο
αγώνισμα της **σκυταλοδρομίας**.

◇ Στη **σκυταλοδρομία** αθλητές από
την ίδια ομάδα μοιράζονται μία
μεγάλη απόσταση δρόμου. Όταν
τελειώσει τη **διαδρομή** που έχει να
κάνει ο κάθε αθλητής, δίνει τη
σκυτάλη στον επόμενο.

♫ σκυ-τά-λη

σκυφτός, σκυφτή, σκυφτό επίθετο
(σκυφοί, σκυφτές, σκυφτά) → σκύβω

σλιπ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σλιπ** είναι το εσώρουχο που φορούν οι άντρες και οι γυναίκες κάτω από τη μέση τους. ○ βρακί, σώβρακο ◇ **σλιπάκι** ♪ σλιπ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σλίπιν-μπαγκ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σλίπιν-μπαγκ** είναι ένα ζεστό πάπλωμα που το τυλίγουμε και το βάζουμε σε σάκο. Το χρησιμοποιούμε συνήθως στα ταξίδια, όταν κοιμόμαστε έξω ή σε σκηνή. ○ υπνόσακος
♪ σλί-πιν μπαγκ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σμήνος [το] ουσιαστικό (σμήνη)

☑ Το **σμήνος** είναι ένα πλήθος από μέλισσες, σφήγκες ή πουλιά. ○ σμάρι
✓ **Σμήνος** λέμε και την ομάδα πολεμικών αεροπλάνων. ♪ σμή-νος

σνακ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σνακ** είναι ένα πρόχειρο γεύμα, κάτι που μπορείς να φας γρήγορα κι εύκολα, όπως τα σάντουιτς και τα μπισκότα. ♪ σνακ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σοβαρεύω ρήμα (σοβάρεψα, θα σοβαρέψω) → σοβαρός

σοβαρός, σοβαρή, σοβαρό επίθετο
(σοβαροί, σοβαρές, σοβαρά)

☑ Όταν κάποιος είναι **σοβαρός**, δεν κάνει αστεία, ούτε γελάει και σκέφτεται πολύ πριν πει ή πριν κάνει κάτι.
✓ Ο κύριος Γιάννης λέει πως η ειρήνη στον κόσμο είναι ένα πολύ **σοβαρό** θέμα. Η ειρήνη είναι πολύ σημαντικό θέμα. ◇ Όταν είσαι **σοβαρός**, έχεις **σοβαρότητα**.
Όταν **σοβαρεύεις**, γίνεσαι **σοβαρός**. ♪ σο-βα-ρός

σόγια [η] ουσιαστικό

☑ Η **σόγια** είναι ένα φυτό που το τρώμε συχνά αντί για κρέας.
✍ Σε κάθε νηστεία η κυρία **Μαργαρίτα μαγειρεύει σόγια**.
◇ **σογιέλαιο** ♪ σό-για

σόδα [η] ουσιαστικό (σόδες)

☑ Η **σόδα** είναι μία άσπρη σκόνη που τη βάζουμε στα γλυκά και στα φαγητά.
✓ Η **σόδα** είναι κι ένα αναψυκτικό που το πίνουμε για να χωνέψουμε, όταν έχουμε φάει πολύ. ♪ σό-δα

σοδειά [η] ουσιαστικό (σοδειές)

☑ Η **σοδειά** είναι όλα τα προϊόντα που μαζεύει ή παράγει ένας γεωργός κάθε χρονιά. ○ συγκομιδή
♪ σο-δειά

σσί [το] ουσιαστικό (σόγια)

☑ Το **σσί** σου είναι όλοι οι συγγενείς σου.
✓ «**Μα τι σσί** άνθρωπος είναι ο

κύριος Μιχάλης; Άλλοτε φωνάζει συνέχεια κι άλλοτε είναι καλός σαν παιδί» είπε η κυρία Μαργαρίτα. Τι είδους άνθρωπος είναι; ♪ σο-ι

σοκ [το] ουσιαστικό

☑ Όταν κάποιος παθαίνει σοκ, ταραζεται ή ξαφνιάζεται απότομα από κάτι κακό. *♦ Όταν σοκάρεις κάποιον, τον ξαφνιάζεις απότομα, του προκαλείς σοκ.* ♪ σοκ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σοκάκι [το] ουσιαστικό (σοκάκια)

☑ Το σοκάκι είναι ένας μικρός και στενός δρόμος. ♪ σο-κά-κι

σοκάρω ρήμα (σόκαρα, θα σοκάρω)
→ σοκ

σοκολάτα [η] ουσιαστικό (σοκολάτες)

☑ Η σοκολάτα είναι ένα γλυκό που φτιάχνεται από ζάχαρη, κακάο και γάλα.
✓ Η σοκολάτα είναι και ρόφημα.
♦ Τα σοκολατάκια είναι μικρές μπουκίτσες από σοκολάτα, τυλιγμένες σε χαρτί. Τα σερβίρουμε στις γιορτές και τα κάνουμε δώρο. Ένα σοκολατένιο αυγό είναι φτιαγμένο από σοκολάτα. Το σοκολατούχο γάλα είναι γάλα με σοκολάτα. ♪ σο-κο-λά-τα

σόλα [η] ουσιαστικό (σόλες)

☑ Η σόλα είναι το κάτω μέρος του παπουτσιού σου.

✓ Λέμε ότι το κρέας μοιάζει με σόλα, όταν είναι πολύ σκληρό. ♪ σο-λα

σόμεπα [η] ουσιαστικό (σόμεπες)

☑ Η σόμεπα είναι μία συσκευή που μας ζεσταίνει το χειμώνα. Υπάρχουν σόμεπες που λειτουργούν με ξύλα, πετρέλαιο, υγραέριο ή ηλεκτρισμό.
○ θερμάστρα ♪ σό-μπα

σόου [το] ουσιαστικό

☑ Το σόου είναι ένα ευχάριστο θέαμα που έχει συνήθως μουσική και χορό. *✍ Η θεία του κυρίου Μιχάλη βλέπει συχνά στην τηλεόραση σόου με καλεσμένους τραγουδιστές και ηθοποιούς.* ♪ σό-ου
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σορτς [το] ουσιαστικό

☑ Το σορτς είναι ένα κοντό παντελόνι που το φοράς το καλοκαίρι. Σορτς φοράνε και οι περισσότεροι αθλητές. ○ σορτσάκι
♪ σορτς

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σορτσάκι [το] ουσιαστικό (σορτσάκια)

→ σορτς

σουβενίρ [το] ουσιαστικό

☑ Το σουβενίρ είναι κάτι που παίρνεις από κάπου ή κάποιον και το κρατάς για να σου θυμίζει ένα μέρος ή ένα πρόσωπο. ○ ενθύμιο
♪ σου-βε-νίρ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σούβλα [η] ουσιαστικό (σούβλες)

☑ Η **σούβλα** είναι μακρύ σίδερο ή ξύλο, μυτερό στη μία άκρη για να το περνάμε μέσα από το κρέας που θέλουμε να ψήσουμε.

◊ Το **σουβλάκι** είναι μικρά κομμάτια από κρέας περασμένα σε μία λεπτή και μικρή βέργα για να ψηθούν. Όταν **σουβλίζεις** το κρέας, το περνάς στη σούβλα για να το ψήσεις. Όταν κάτι είναι **σουβλερό**, είναι μυτερό.

♪ σού-βλα

σουβλάκι [το] ουσιαστικό (σουβλάκια)

→ σούβλα

σουβλίζω ρήμα (σούβλισα, θα σουβλίσω) → σούβλα

σούζα [η] ουσιαστικό (σούζες)

☑ Όταν ο κύριος Μιχάλης φωνάζει το σκύλο του, εκείνος στέκεται **σούζα**. Μένει ακίνητος και στηρίζεται στα δύο πίσω του πόδια. ○ στέκομαι προσοχή

✓ Θυμώνει όμως πολύ, όταν βλέπει νέα παιδιά να κάνουν **σούζες** πάνω στις μηχανές. Να τρέχουν και να στηρίζονται μόνο στην πίσω ρόδα της μηχανής. ♪ σού-ζα

σουλούπι [το] ουσιαστικό

☑ Το **σουλούπι** σου είναι η εξωτερική σου εμφάνιση.

✎ *Εύκολα καταλαβαίνεις πως η θεία Κατερίνα είναι αδερφή του κυρίου Γιάννη, γιατί έχουν ίδιο **σουλούπι**.*

○ μορφή, παρουσιαστικό

◊ Όταν **σουλουπώνεις** κάποιον, του

φτιάχνεις την εξωτερική εμφάνιση.

♪ σου-λού-πι

σουλουπώνω, σουλουπώνομαι ρήμα

(σουλούπωσα, θα σουλουπώσω)

→ σουλούπι

σουξέ [το] ουσιαστικό

☑ Όταν έχεις **σουξέ** σε κάτι, έχεις μεγάλη επιτυχία.

✓ **Σουξέ** λέμε και το τραγούδι που γνωρίζει μεγάλη επιτυχία.

○ επιτυχία ♪ σου-ξέ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό. Χρησιμοποιούμε τη λέξη αυτή όταν μιλάμε με τους φίλους μας και όχι όταν γράφουμε.

σούπα [η] ουσιαστικό (σούπες)

☑ Η **σούπα** είναι ένα ζεστό φαγητό με ζουμί από κρέας, ψάρι ή λαχανικά που το τρώμε σε βαθύ πιάτο.

✓ Λέμε πως κάτι έχει γίνει **σούπα**, όταν είναι άνοστο, βαρετό ή συνηθισμένο. ◊ **κοτόσουπα**, **κρεατόσουπα**, **λαχανόσουπα**, **ψαρόσουπα** ♪ σού-πα

σούπερ επίθετο

☑ Λέμε ότι κάτι είναι **σούπερ**, όταν είναι το πιο καλό, το πιο μεγάλο ή το πιο τέλειο. ♪ σού-περ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό. Συνήθως χρησιμοποιούμε τη λέξη αυτή, όταν μιλάμε με τους φίλους μας.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σουπερμάρκετ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σουπερμάρκετ** είναι ένα μεγάλο κατάστημα που πουλάει κυρίως τρόφιμα αλλά και άλλα είδη, όπως καλλυντικά, συσκευές ή και ρούχα. 🎵 σου-περ-μάρ-κετ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σουπιιά [η] ουσιαστικό (σουπιές)

☑ Η **σουπιιά** είναι ένα ζώο της θάλασσας χωρίς κόκαλα. Έχει δέκα **πλοκάμια** και όταν την πλησιάζει ένας εχθρός, πετάει το μελάνι της.
✓ Λέμε πως κάποιος είναι **σουπιιά**, όταν ξεφεύγει από τις δυσκολίες με πονηρό τρόπο.
🎵 σου-πιιά
🖋️ 'η θάλασσα'

σούρα [η] ουσιαστικό (σούρες)

→ σουρώνω

σουρώνω ρήμα (σούρωσα, θα σουρώσω)

☑ Ο θεός Αλέκος πίνει πολύ τσάι του βουνού. Το βράζει και μετά το **σουρώνει** σ' ένα φλιτζάνι. Το στραγγίζει μ' ένα **σουρωτήρι** για να μη μείνουν φύλλα μέσα στο φλιτζάνι. ○ στραγγίζω
✓ «Μη **σουρώσεις** πολύ το φόρεμα, γιατί θα σε παχαίνει!», είπε η κυρία Μαργαρίτα στη θεία Έλλη. Μην του κάνεις πτυχές.
◇ Η θεία Έλλη προτιμάει τις **ίσιες φούστες**, ενώ στην κυρία Μαργαρίτα πάνε περισσότερο οι **φούστες με σούρα**. ○ πιέτα Με το **σουρωτήρι** σουρώνουμε τα μακαρόνια.
🎵 σου-ρώ-νω

σουρωτήρι [το] ουσιαστικό

(σουρωτήρια) → σουρώνω

σουσάμι [το] ουσιαστικό (σουσάμια)

☑ Το **κουλούρι** και το **παστέλι** είναι φτιαγμένα με **σουσάμι**, δηλαδή με μικρούς νόστιμους σπόρους.
◇ Ένα **σουσαμένιο κουλούρι** έχει επάνω του **σουσάμι**. 🎵 σου-σά-μι

σούσουρο [το] ουσιαστικό

☑ Μόλις η δασκάλα ανακοίνωσε πως τα παιδιά θα γράψουν αύριο τεστ, ακούστηκε ένα **σούσουρο**. Ακούστηκε ένας θόρυβος από τα παιδιά που ψιθύριζαν.
✓ Όταν μαθεύτηκε πως ο κύριος Μιχάλης μάζεψε τα **κουταβάκια** στο σπίτι του έγινε μεγάλο **σούσουρο** στη γειτονιά. Άλλοι έλεγαν πως θα τα κρατήσει κι άλλοι πως θα τα δώσει αλλού. 🎵 σού-σου-ρο

σούστα [η] ουσιαστικό (σούστες)

☑ -Γιατί όταν πηδάω στο κρεβάτι του μπαμπά και της μαμάς, τινάζομαι προς τα επάνω; ρώτησε η Αθηνά.
-Μα, γιατί έχει **σούστες**! είπε ο Κώστας. ○ ελατήριο
✓ **Σούστες** βάζουμε και στα ρούχα. Είναι μικρά μεταλλικά κουμπιά με δύο μέρη. Το ένα μπαίνει μέσα στο άλλο, όταν τα πιέζουμε. 🎵 σού-στα

σουτ [το] ουσιαστικό

☑ Το τελευταίο **σουτ** του Κώστα έσωσε την ομάδα του, αφού η μπάλα μπήκε στα δίχτυα του τερματοφύλακα. Το τελευταίο χτύπημα της μπάλας προς τα δίχτυα.
◇ Όταν ο Κώστας **σουτάρει**, χτυπάει τη μπάλα, κάνει ένα σουτ. 🎵 σουτ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σουτ επιφώνημα

☑ Λέμε σε κάποιον «**Σουτ!**», όταν θέλουμε να κάνει ησυχία. ○ ησυχία, τσιμουδιά, σιωπή, άχνα 🎵 σουτ

σουτάρω ρήμα (σουτάρω, θα σουτάρω) → σουτ

σουτζουκάκι [το] ουσιαστικό (σουτζουκάκια)

☑ Τα **σουτζουκάκια** είναι μακρόστενα κεφτεδάκια συνήθως με κόκκινη σάλτσα. 🎵 σου-τζου-κά-κι

σοφέρ [ο], **σοφερίνα** [η] ουσιαστικό (σοφέρ, σοφερίνες)

☑ Η δουλειά του **σοφέρ** είναι να οδηγεί αυτοκίνητα. ✍️ *Ο διευθυντής της εταιρείας που δουλεύει η κυρία Μαργαρίτα έρχεται μ' ένα αυτοκίνητο που το οδηγεί σοφέρ.*

○ οδηγός 🎵 σο-φέρ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σοφία [η] ουσιαστικό (σοφίες) → σοφός

σοφίτα [η] ουσιαστικό (σοφίτες)

☑ Η **σοφίτα** είναι ένα μικρό δωμάτιο κάτω από τη σκεπή ενός σπιτιού.

🎵 σο-φί-τα

σοφός, **σοφή**, **σοφό** επίθετο (σοφοί, σοφές, σοφά)

☑ **Σοφό** λέμε κάποιον που έχει πολλές γνώσεις και ξέρει πολλά πράγματα.

✓ Ο Ίγκλι πήρε μία **σοφή** απόφαση.

Να διαβάσει περισσότερο για να μάθει τέλεια τα ελληνικά. Πήρε μία σωστή απόφαση. ✦ Όταν κάποιος είναι σοφός, έχει σοφία, σκέφτεται σοφά. 🎵 σο-φός

σπαγγέτι [το] ουσιαστικό

☑ Το **σπαγγέτι** είναι η ιταλική λέξη για τα λεπτά μακαρόνια.

🎵 σπαγ-γέ-τι

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σπαγγοραμμένος, **σπαγγοραμμένη**, **σπαγγοραμμένο** επίθετο (σπαγγοραμμένοι, σπαγγοραμμένες, σπαγγοραμμένα) → σπάγγος

σπάγγος [ο] ουσιαστικό (σπάγγοι)

☑ Ο **σπάγγος** είναι ένα πολύ λεπτό σοκινί.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι **σπάγγος**, όταν είναι πολύ τσιγκούνης.

○ τσιφούτης, τσιγκούνης, σπαγγοραμμένος ● ανοιχτοχέρης

✦ Όταν κάποιος είναι **σπαγγοραμμένος**, είναι πολύ τσιγκούνης. 🎵 σπάγ-γος

σπαζοκεφαλιά [η] ουσιαστικό (σπαζοκεφαλιές) → σπάζω

σπάζω και **σπάω** ρήμα (έσπασα, θα σπάσω)

☑ Ο Κώστας έριξε το αγαπημένο βάζο της κυρίας Μαργαρίτας και το **έσπασε**. Δηλαδή το έκανε κομμάτια.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Το βάζο **έσπασε** με θόρυβο και τα κομμάτια του πετάχτηκαν παντού.
 ✓ Η Αθηνά κόντεψε να **σπάσει** το πόδι της, όταν έπεσε από το ποδήλατο. Κόντεψε να το χτυπήσει σοβαρά.
 ✓ Τα νεύρα της Αθηνάς **έσπασαν**, που δεν μπορούσε να βρει τη Ροζαλία. Μετά όμως **έσπασε** το κεφάλι της για να σκεφτεί πού θα μπορούσε να είναι. Φοβήθηκε μήπως την πειράξει κανείς για να **σπάσει** πλάκα. **♦ Το πρόβλημα με τη Ροζαλία είναι μία σπαζοκεφαλιά για την Αθηνά. Δεν μπορούσε να το λύσει. σπάσιμο** ♪ σπά-ζω

σπαθί [το] ουσιαστικό (σπαθιά)
 ✓ Το **σπαθί** είναι ένα μακρύ όπλο σε σχήμα μαχαιριού. ○ ξίφος
 ✓ Ο θεός Τάκης είναι άνθρωπος **σπαθί** κι ό,τι έχει κερδίσει, το έχει κερδίσει με το **σπαθί** του. Δε λέει ψέματα κι έχει πετύχει στη ζωή με την αξία του. ♪ σπα-θί
 ✎ 'παραμύθια'

σπανάκι [το] ουσιαστικό (σπανάκια)
 ✓ Το **σπανάκι** είναι ένα λαχανικό με πλατιά, σκούρα πράσινα φύλλα.
 ♦ **σπανακόπιτα, σπανακόρυζο**
 ♪ σπα-νά-κι

σπάνιος, σπάνια, σπάνιο επίθετο (σπάνιοι, σπάνιες, σπάνια)
 ✓ Όταν κάτι είναι **σπάνιο**, υπάρχει σε μικρό αριθμό, γίνεται λίγες φορές ή το βρίσκουμε δύσκολα.
 ✎ Ο κύριος Δημήτρης κάνει συλλογή από **σπάνια** παλιά νομίσματα που δεν

– Πότε λέμε ότι κάποιον τον έχουν σπάσει στο ξύλο;

κυκλοφορούν πια. ● συχνός
 ♪ σπά-νι-ος

σπαρταρώ και **σπαρταρώ** ρήμα (σπαρτάρησα, θα σπαρταρήσω)
 ✓ Ένα ψάρι **σπαρταράει**, όταν είναι έξω από το νερό. Τινάζεται από εδώ κι από εκεί πριν πεθάνει.
 ✓ Η Ελένη άκουσε το αστείο του Νίκου και **σπαρταράει** από τα γέλια. Χτυπιέται από τα γέλια.
 ♪ σπαρ-τα-ρώ

σπασίκλας [ο], **σπασίκλα** [η] ουσιαστικό (σπασίκλες)
 ✓ Όταν κάποιος διαβάζει συνέχεια χωρίς να ασχολείται και με άλλα πράγματα, τον κοροιδεύουμε και τον λέμε **σπασίκλα**. ♪ σπα-σί-κλας

σπατάλη [η] ουσιαστικό (σπατάλες)
 → σπαταλώ

σπάταλος, σπάταλη, σπάταλο επίθετο (σπάταλοι, σπάταλες, σπάταλα)
 → σπαταλώ

σπαταλώ και **σπαταλάω**, **σπαταλιέμαι** ρήμα (σπατάλησα, θα σπαταλήσω)
 ✓ Όταν **σπαταλάς** κάτι, το ξοδεύεις χωρίς μέτρο και άσκοπα.
 ✎ «Αν **σπαταλάς** έτσι το νερό, θα πληρώσουμε πολλά» είπε ο κύριος Μιχάλης στη θεία του. ♦ «Είσαι πολύ **σπάταλη**, θεία!» συμπλήρωσε και **κάνεις μεγάλη σπατάλη νερού» συνέχισε.** ♪ σπα-τα-λώ

σπέρνω ρήμα (έσπειρα, θα σπείρω)
 ✓ Όταν ο γεωργός **σπέρνει** τη γη, σκορπίζει στο έδαφος σπόρους για να φυτρώσουν φυτά. ✎ Ο θεός Αλέκος **σπέρνει** κάθε χρόνο το

χωράφι του με σιτάρι. ● θερίζω
✓ «Σταμάτα να **σπέρνεις** τα πράγματά σου από εδώ κι από εκεί!» φώναξε η θεία Μαργαρίτα στην Αθηνά. Σταμάτα να τα σκορπάς.

◇ Ο **σπόρος** είναι το μικρό κουκούτσι που σπέρνουμε για να φυτρώσει ένα φυτό.

Τα **σπόρια** είναι οι μικροί σπόροι που υπάρχουν μέσα στο πεπόνι, το κολοκύθι και το καρπούζι.

♫ σπέρ-νω

σπέσιαλ επίθετο

✓ Το φόρεμα που αγόρασε η θεία Κατερίνα ήταν στην αρχή πολύ ακριβό αλλά η πωλήτρια της έκανε μία **σπέσιαλ** τιμή: της έκοψε 60 ευρώ. Της έκανε μία ιδιαίτερη, μία πολύ καλή τιμή. ♫ σπέ-σιαλ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σπήλαιο [το] ουσιαστικό (σπήλαια)

✓ Το **σπήλαιο** είναι μία μεγάλη σπηλιά με πολλές φυσικές ομορφιές. Είναι **αξιοθέατο**, δηλαδή ο κόσμος πηγαίνει να το επισκεφτεί.

♫ σπή-λαι-ο

σπηλιά [η] ουσιαστικό (σπηλιές)

✓ Η **σπηλιά** είναι μία πολύ μεγάλη τρύπα στην πλαγιά ενός βουνού ή μέσα σε βράχια.

♫ σπη-λιά

σπίθα [η] ουσιαστικό (σπίθες)

✓ Από το αναμμένο τζάκι του θείου Τάκη πεταγόταν **σπίθες** φωτιάς.

✓ **Σπίθα** είναι και μία λάμψη ηλεκτρισμού, όταν δύο καλώδια ενώνονται. ♫ σπí-θα

σπίρτο [το] ουσιαστικό (σπίρτα)

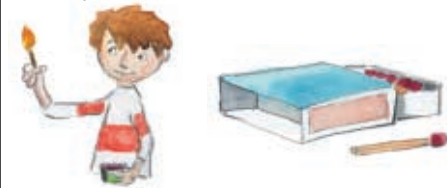
✓ Το **σπίρτο** είναι ένα μικρό και λεπτό κομμάτι ξύλου. Ανάβει όταν τρίβουμε τη μία άκρη του.

✍ Η θεία Κατερίνα άναψε τα κεριά με τα **σπίρτα**, επειδή δεν είχε αναπτήρα.

○ σπιρτόξυλο

◇ Το **σπιρτόκουτο** είναι το χάρτινο κουτί που έχει μέσα του σπάρτα.

♫ σπíρ-το

σπίτι [το] ουσιαστικό (σπίτια)

✓ Το **σπίτι** σου είναι το κτίριο όπου μένεις. Εκεί περνάς το χρόνο σου, κάθεσαι και κοιμάσαι.

✍ Το **σπίτι** του κυρίου Μιχάλη είναι **μονοκατοικία**, ενώ το **σπίτι** του κυρίου Γιάννη είναι ένα **διαμέρισμα σε πολυκατοικία**. ○ οικία, οίκος, κατοικία,

σπιτικό ◇ Η θεία Έλλη προτιμάει να φτιάχνει **σπιτικό** φαγητό. Είναι και **σπιτόγατα** και καλή **σπιτονοικοκυρά**. Φροντίζει με μεγάλη αγάπη το **σπιτικό** της. ♫ σπí-τι ✍ 'το σπíτι'

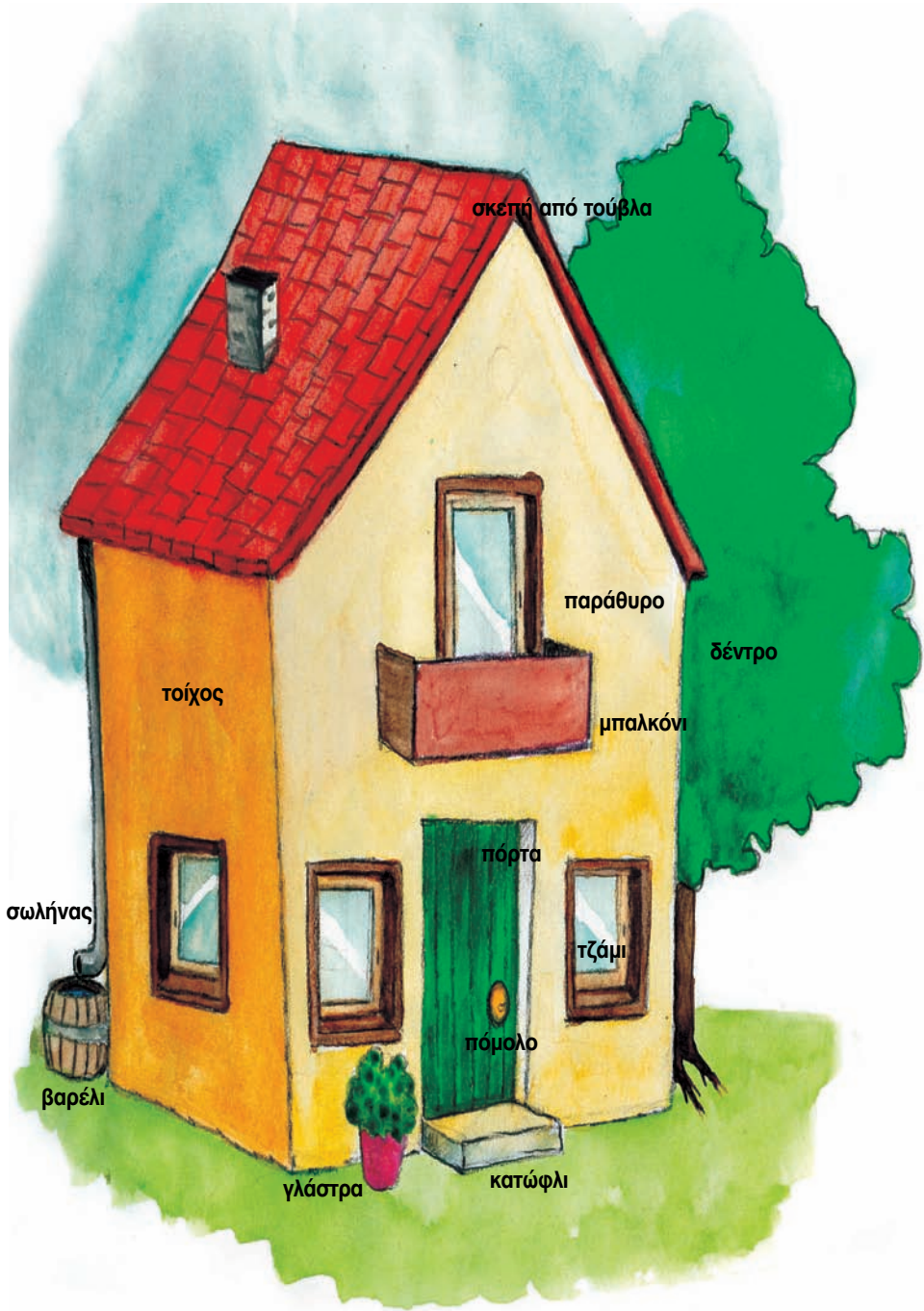
σπιτονοικοκύρης [ο] σπιτονοικοκυ-

ρά [η] ουσιαστικό (σπιτονοικοκύρηδες, σπιτονοικοκυρές)

→ σπíτι

– Πότε λέμε σε κάποιον να μη φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σπορ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σπορ** είναι ένα άθλημα.
 ✎ -Με ποιο **σπορ** ασχολείσαι;
 ρώτησε ο Ίγκλι τον Κώστα.
 -Με το ποδόσφαιρο, απάντησε εκείνος.
 ✓ (σαν επίθετο) Ο κύριος Γιάννης
 φόρεσε τα **σπορ** ρούχα του, γιατί
 σήμερα θα πάει εκδρομή. Φόρεσε
 καθημερινά, άνετα ρούχα. 🎵 σπορ
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό
 ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σπόρι [το] ουσιαστικό (σπόρια)

→ σπέρνω

σπόρος [ο] ουσιαστικό (σπόροι)

→ σπέρνω

σπουδάζω ρήμα (σπούδασα, θα σπουδάσω)

☑ Όταν **σπουδάζεις**, μελετάς και
 μαθαίνεις μία επιστήμη. ✎ Η Αθηνά
 θέλει να **σπουδάσει** ζωγράφος στη
 Σχολή Καλών Τεχνών. Θέλει να
σπουδάσει ζωγραφική.
 ✓ Όταν οι γονείς **σπουδάζουν** τα
 παιδιά τους, τους πληρώνουν τα
 έξοδα για να πάνε στο Πανεπιστήμιο.
 ◆ Η Αθηνά θέλει να γίνει
σπουδάστρια στη Σχολή Καλών
 Τεχνών. ○ φοιτήτρια Θέλει να κάνει
 εκεί τις **σπουδές** της. 🎵 σπου-δά-ζω

σπουδαίος, σπουδαία, σπουδαίο
 επίθετο (σπουδαίοι, σπουδαίες, σπουδαία)

☑ Η θεία Κατερίνα είναι **σπουδαία**
 ζωγράφος. Είναι πολύ καλή
 ζωγράφος, σημαντική στη δουλειά
 της. ○ σημαντικός, αξιόλογος,
 εξαιρετος, περίφημος ● ασήμαντος
 ✓ Η Αθηνά είπε στην Ελένη μία
σπουδαία είδηση: «Επιτέλους η

Ροζαλία βρέθηκε και είναι καλά!» Της
 είπε μία σοβαρή και σημαντική για
 εκείνη είδηση. 🎵 σπου-δαί-ος

σπουδαστής [ο], **σπουδάστρια**,

η ουσιαστικό (σπουδαστές, σπουδάστριες)
 → σπουδάζω

σπουδές [οι] ουσιαστικό

→ σπουδάζω

σπουργίτι [το] και **σπουργίτης** [ο]

ουσιαστικό (σπουργίτια και σπουργίτες)

☑ Το **σπουργίτι** είναι ένα πουλί με
 μικρό σώμα και γκριζο ή καφέ
 χρώμα. Το βρίσκουμε συχνά στους
 κήπους των σπιτιών και τρώει έντομα
 και δημητριακά.
 🎵 σπουρ-γί-τι

σπρέι [το] ουσιαστικό

☑ Τα αποσμητικά, τα αρώματα,
 πολλά καλλυντικά αλλά και τα
 εντομοκτόνα είναι σε **σπρέι**.
 ✎ Η κυρία Μαργαρίτα κούνησε το
σπρέι δυνατά και ψέκασε με λακ τα
 χτενισμένα μαλλιά της. 🎵 σπρέι
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
 στον ενικό ούτε
 στον πληθυντικό αριθμό.

σπρώχνω, σπρώχνομαι ρήμα
 (έσπρωξα, θα σπρώξω)

☑ Όταν **σπρώχνεις** κάποιον, τον
 πιέζεις και τον μετακινείς με βία.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

 Ο κύριος Μιχάλης θυμώνει και φωνάζει δυνατά, όταν τον **σπρώχνουν** στο λεωφορείο.

- σκουντώ
- ✓ Η ανάγκη για χρήματα **έσπρωξε** τους κλέφτες να μπουν στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη.
- παρασέρνω **σπρώξιμο**
- σπρώ-χνω

σπυρί [το] ουσιαστικό (σπυριά)

Η Αθηνά έχει ανεμοβλογιά και γέμισε **σπυριά**. «Μην τα ξύσεις» της είπε ο γιατρός «γιατί θα σου μείνουν σημάδι». μπιμπίκι

✓ **Σπυρί** λέμε και τον σπόρο των φυτών. Ο θεός Αλέκος έδωσε μερικά **σπυριά** σιτάρι στον Πιτσικόκο.

κόκκος

 Η Αλίκη έξυσε το **σπυράκι** της, κι αυτό έτρεξε αίμα. «Είσαι **σπυριάρα!**» την πείραξε ο θεός Τάκης. Στη θεία Έλλη αρέσει το **σπυρωτό** ρύζι που δεν είναι πολύ βρασμένο.

 σπυ-ρί

σπυριάρης, σπυριάρα, σπυριάρικο επίθετο (σπυριάρδες, σπυριάρες, σπυριάρικά)
→ σπυρί

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

στάβλος [ο] ουσιαστικό (στάβλοι)

Στάβλο λέμε ένα μέρος με στέγη όπου μένουν τ' άλογα, τα βόδια και οι αγελάδες, όταν δε βόσκουν έξω.

✓ «Το δωμάτιό σου έχει γίνει **στάβλος!**» φώναξε η κυρία Μαργαρίτα στον Κώστα. «Να το καθαρίσεις γρήγορα!» Είναι βρόμικο και ακατάστατο. αχούρι

 στά-βλος

σταγόνα [η] ουσιαστικό (σταγόνες)

Η **σταγόνα** είναι μία μικρή ποσότητα υγρού με στρογγυλό σχήμα. Μόλις ξεκίνησαν να πέφτουν οι πρώτες **σταγόνες** βροχής, η Αθηνά έτρεξε στο σπίτι.

στάλα, σταλαγματιά

 στάζω στα-γό-να

στάδιο [το] ουσιαστικό (στάδια)

Το **στάδιο** είναι ένα μεγάλο γήπεδο.

✓ -Σε ποιο **στάδιο** βρίσκεται η Αθηνά στη ζωγραφική; ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα τη θεία Κατερίνα.

-Σε καλό **στάδιο**, απάντησε εκείνη.

Έχει μάθει να σχεδιάζει και να συνδυάζει τα χρώματα. φάση

 στά-δι-ο

στάζω ρήμα (έσταξα, θα στάξω)

Όταν ένα υγρό **στάζει**, χύνεται σταγόνα σταγόνα. Τα μάτια της Αθηνάς **έσταξαν** δάκρυα, όταν σκεφτόταν τη Ροζαλία. σταλάζω

✓ Λέμε ότι το στόμα σου **στάζει** μέλι, όταν μιλάς όμορφα και γλυκά για κάποιον. Όταν σ' αγαπούν και σε φροντίζουν πολύ, λέμε ότι

σ' έχουν μη **στάξει** και μη βρέξει.

◇ **σταγόνα, στάξιμο** 🎵 στά-ζω

σταθερός, **σταθερή**, **σταθερό** επίθετο
(σταθεροί, σταθερές, σταθερά)

☑ «Ο καιρός θα μείνει **σταθερός** και τις άλλες μέρες» είπε ο θεός Τάκης. Θα μείνει ο ίδιος, δε θ' αλλάξει καθόλου. ○ αμετακίνητος, αμετάβλητος ● ασταθής

✓ «Κώστα, κράτα τη σκάλα **σταθερή** για ν' ανέβω στο πατάρι» είπε η Αθηνά. «Να μην κουνιέται καθόλου, έτσι»; 🎵 στα-θε-ρός

σταθμός [ο] ουσιαστικό (σταθμοί)

☑ Ο **σταθμός** είναι ο κλειστός χώρος όπου φτάνουν ή απ' όπου φεύγουν τα τρένα και τα λεωφορεία. **Σταθμό** λέμε και το χώρο όπου σταματά για λίγο το μετρό για να κατεβάσει ή να πάρει επιβάτες.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα ακούει παλιά ελληνικά τραγούδια στον αγαπημένο της ραδιοφωνικό **σταθμό**.

✓ Η θεία Κατερίνα σκέφτεται ν' αφήνει το μωρό της στον παιδικό **σταθμό**, μόλις μεγαλώσει αρκετά για να μπορεί να δουλεύει. 🎵 σταθ-μός

στάλα [η] ουσιαστικό (στάλες)

☑ Ο Κώστας είδε από το παράθυρο τις πρώτες **στάλες** της βροχής που άρχισαν να πέφτουν. ○ σταγόνα

✓ «Ρίξε μία **στάλα** λάδι στη σαλάτα, Αθηνά!» είπε ο κύριος Γιάννης. Λιγάκι λάδι. ○ σταλαγματιά, σταλιά

✓ Δεν έχει **στάλα** λάδι η σαλάτα! Δεν έχει καθόλου. ◇ **σταλαγματιά, σταλιά, σταλάζω** 🎵 στά-λα

σταλαγματιά [η] ουσιαστικό
(σταλαγματιές) → στάλα

σταλιά [η] ουσιαστικό → στάλα

σταματώ και **σταματάω** ρήμα
(σταμάτησα, θα σταματήσω)

☑ Η Αθηνά **σταμάτησε** να διαβάζει κι άρχισε να ψάχνει τη Ροζαλία. Δε συνέχισε το διάβασμα.

✓ Ο κύριος Μιχάλης ήταν θυμωμένος. Το αυτοκίνητό του χάλασε και **σταμάτησε** στη μέση του δρόμου. Δεν προχωρούσε πια. Λίγο αργότερα το έφτιαξε και πήγε να φύγει αλλά τον **σταμάτησε** ένας τροχονόμος. ○ παύω ● συνεχίζω

◇ **σταμάτημα** 🎵 στα-μα-τώ

στάμνα [η] ουσιαστικό (στάμνες)

☑ Τα παλιά χρόνια κουβαλούσαν νερό μ' ένα πήλινο δοχείο, τη **στάμνα**.

○ σταμνί
🎵 στά-μνα

σtάνη [η] ουσιαστικό (σtάνες)

☑ Η **σtάνη** είναι ένα μέρος με φράχτη γύρω του για να μένουν τα πρόβατα τη νύχτα. ○ μαντρί

🎵 στά-νη

σταρ [ο], [η] ουσιαστικό

☑ **Σταρ** λέμε το διάσημο καλλιτέχνη της τηλεόρασης, του κινηματογράφου και της μουσικής.

○ αστέρας, αστέρι 🎵 σταρ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

στάρι [το] ουσιαστικό (στάρια) → σιτάρι

στάση [η] ουσιαστικό (στάσεις)

☑ Όταν το λεωφορείο κάνει **στάση**, σταματάει για να κατέβει ο κόσμος.

Στάση λέμε και το μέρος όπου σταματά για λίγο το λεωφορείο, το τρένο και το μετρό.

✓ «Όταν λέμε τον εθνικό ύμνο, πρέπει να είμαστε σε όρθια **στάση!**» είτε ο θεός Τάκης στην Αθηνά. Να στεκόμαστε όρθιοι. **♦ Η κατάσταση με τη Ροζαλία είναι στάσιμη: δεν έχει βρεθεί ακόμη. Είναι ίδια, δεν άλλαξε.**

♫ στά-ση

στάσιμος, στάσιμη, στάσιμο επίθετο (στάσιμοι, στάσιμες, στάσιμα) → στάση

σταυροδρόμι [το] ουσιαστικό (σταυροδρόμια)

☑ Στο **σταυροδρόμι** συναντιούνται δύο ή περισσότεροι δρόμοι.

○ διασταύρωση **♦ σταυρός**

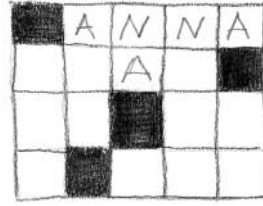
♫ σταυ-ρο-δρό-μι

σταυρόλεξο [το] ουσιαστικό (σταυρόλεξα)

☑ Το **σταυρόλεξο** είναι ένα παιχνίδι όπου ψάχνεις να βρεις λέξεις απαντώντας σε ερωτήσεις. Τις απαντήσεις τις γράφεις σε οριζόντια και κάθετα τετράγωνα.

♦ σταυρός ♫ σταυ-ρό-λε-ξο

σταυρός [ο] ουσιαστικό (σταυροί)

☑ Ο **σταυρός** είναι το ιερό σύμβολο των Χριστιανών. **✍ Ο Χριστός πέθανε πάνω στο σταυρό.**

✓ Σταυρό λέμε και καθετί που έχει σχήμα σταυρού. **✍ Η θεία Κατερίνα φόρεσε στο μωρό της ένα χρυσό σταυρό. Ένα κόσμημα σε σχήμα σταυρού. Η κυρία Μαργαρίτα σημειώνει κάθε βδομάδα στην εφημερίδα μ' ένα σταυρό τα έργα που θέλει να δει. Βάζει με το στίλο της ένα σημάδι που μοιάζει με σταυρό δίπλα στα έργα.**

♦ Ο Χριστός σταυρώθηκε στο σταυρό. σταυροδρόμι

♫ σταυ-ρός

σταυρώνω, σταυρώνομαι ρήμα (σταύρωσα, θα σταυρώσω) → σταυρός

σταφίδα [η] ουσιαστικό (σταφίδες)

☑ Η **σταφίδα** είναι ρώγα από σταφύλι που την έχουμε ξεράνει.

♫ στα-φί-δα

σταφύλι [το] ουσιαστικό (σταφύλια)

☑ Το **σταφύλι** είναι το πράσινο, κίτρινο ή μοβ φρούτο που μεγαλώνει πάνω σε τσαμπιά. Είναι ο καρπός του αμπελιού. Από το **σταφύλι** βγαίνει το κρασί. ♫ στα-φύ-λι

Δες τσαμπί, αμπέλι

στάχτη [η] ουσιαστικό (στάχτες)

☑ Η **στάχτη** είναι η γκρίζα σκόνη που απομένει από καμένα ξύλα ή από κάρβουνα. **◇ Στο σταχτοδοχείο ρίχνει κανείς τη στάχτη από το τσιγάρο του.** 🎵 στά-χτη

σταχτοδοχείο [το] ουσιαστικό (σταχτοδοχεία) → στάχτη

στέγη [η] ουσιαστικό (στέγες)

☑ Η **στέγη** είναι το πλαγιαστό σκέπασμα που έχουν στην κορυφή τους τα σπίτια. Πάνω στη **στέγη** βάζουμε κεραμίδια. ○ σκεπή
🎵 στέ-γη **Δες κεραμίδι**

στεγνός, στεγνή, στεγνό επίθετο (στεγνοί, στεγνές, στεγνά)

☑ Όταν κάτι είναι **στεγνό**, δεν έχει υγρασία ή νερό επάνω του.
✍️ «Πήγαινε γρήγορα και φόρεσε **στεγνά ρούχα**» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά που ήρθε μούσκεμα από τη βροχή.
● υγρός, βρεγμένος **◇ «Κι άφησε τα ρούχα σου στο καλοριφέρ για να **στεγνώσουν**» συνέχισε.** 🎵 στε-γνός

στεγνώνω ρήμα (στεγνώσα, θα στεγνώσω) → στεγνός

στέκα [η] ουσιαστικό (στέκες)

☑ Η **στέκα** είναι το μακρύ ραβδί που χρησιμοποιούμε για να παίξουμε μπιλιάρδο. Μ' αυτό χτυπάμε τη μπάλα.
✓ **Στέκα** λέμε και το κοκαλάκι που φοράμε για να συγκρατούμε τα μαλλιά μας.
✓ Λέμε πως κάποιος είναι **στέκα**, όταν είναι πολύ αδύνατος. 🎵 στέ-κα

στέκομαι ρήμα (στάθηκα, θα σταθώ)

☑ «Μη **στέκεσαι** στιγμή! Τρέξε να προλάβουμε το σχολικό, γιατί έχουμε αργήσει» φώναξε η Αθηνά στον Κώστα. Μη σταματάς, συνέχισε να προχωράς!
✓ Όταν **στέκεσαι**, είσαι όρθιος.
✍️ Η θεία Κατερίνα και ο θεός Σταμάτης **στάθηκαν** πολλή ώρα στην ουρά για να μπουνε στο σινεμά.
✓ Η θεία του κυρίου Μιχάλη του έχει **σταθεί** πολλές φορές στη ζωή του. Τον έχει βοηθήσει. 🎵 στέ-κο-μαι

στέλνω ρήμα (έστειλα, θα στείλω)

☑ Όταν **στέλνεις** ένα γράμμα σε κάποιον, το δίνεις στο ταχυδρομείο για να πάει εκεί που θέλεις.
○ ταχυδρομώ
✓ Ο Κώστας **έστειλε** την μπάλα στα δίχτυα της αντίπαλης ομάδας.
✓ Η κυρία Μαργαρίτα **έστειλε** τον Κώστα στο σουπερμάρκετ να πάρει μακαρόνια. Του είπε να πάει εκεί.
◇ αποστολέας 🎵 στέλ-νω

στέμμα [το] ουσιαστικό (στέμματα)

☑ Το **στέμμα** είναι το κόσμημα που φορούν στο κεφάλι τους οι βασιλιάδες και οι βασίλισσες.
🎵 στέμ-μα ✍️ 'τα παραμύθια'

στεναχωρία [η] ουσιαστικό (στεναχώριες) → στεναχωρώ

στεναχωρώ, στεναχωριέμαι ρήμα (στεναχώρησα, θα στεναχωρήσω)

☑ Όταν **στεναχωρείς** κάποιον, τον κάνεις να λυπάται. Όταν **στεναχωριέσαι** για κάτι, λυπάσαι.
✍️ Ο Κώστας **στεναχωριέται** που χτύπησε το πόδι του και δεν μπορεί να παίξει ποδόσφαιρο. Το χτύπημα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τον **στεναχωρεί**. ○ θλίβω, λυπώ
● ευχαριστώ ◇ Η Αθηνά νιώθει
στεναχώρια χωρίς τη Ροζαλία.
♫ στε-να-χω-ρώ

ΣΤΕΝΕΥΩ ρήμα (στενεψα, θα στενέψω)
→ στενός

ΣΤΕΝΟΚΕΦΑΛΟΣ, στενοκέφαλη, στε-
νοκέφαλο επίθετο (στενοκέφαλοι,
στενοκέφαλες, στενοκέφαλα) → στενός

ΣΤΕΝΟΣ, στενή, στενό επίθετο (στενοί,
στενές, στενά)
☑ Όταν κάτι είναι **στενό**, έχει μικρό
πλάτος. ✍ *Το δρομάκι που οδηγεί
στο σπίτι του θείου Αλέκου είναι πολύ
στενό: μόνο άλογα μπορούν να
περάσουν αλλά όχι αυτοκίνητα.*
● φαρδύς, πλατύς
✓ Ένας **στενός** συγγενής είναι ένας
κοντινός συγγενής σου.
◇ Όταν κάτι **στενεύει**, γίνεται στενό.
Όταν φοράς κάτι πολύ στενό, σε
στενεύει. Ένας **στενοκέφαλος**
άνθρωπος δε σκέφτεται πολύ έξυπνα
ούτε ακούει τη γνώμη των άλλων.
○ στενόμακρος ♫ στε-νός

ΣΤΕΝΟΧΩΡΩ, στενοχωριέμαι ρήμα

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη
Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα
στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω,
ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω,
καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ,
χαίρομαι, χοροπηδώ

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το
μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε
μέσα στο λεξικό τις λέξεις
δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο,
καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

(στενοχώρησα, θα στενοχωρήσω)
→ στεναχωρώ

ΣΤΕΡΕΟΣ, στερεή, στερεό επίθετο
(στερεοί, στερεές, στερεά)

☑ Όταν κάτι είναι **στερεό**, δεν είναι
ούτε υγρό, όπως το νερό ούτε αέριο,
όπως ο αέρας. Η γη, το χαρτί και το
ξύλο είναι **στερεά**. Μπορούμε να τα
πιάσουμε κι έχουν σχήμα. ◇ **στεριά**
♫ στε-ρε-ός

ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΟ [το] ουσιαστικό
(στερεοφωνικά)

☑ Το **στερεοφωνικό** είναι μία
ηλεκτρική συσκευή που παίζει και
γράφει μουσική. ○ στέρεο
♫ στε-ρε-ο-φω-νι-κό

ΣΤΕΡΕΩΝΩ, στερεώνομαι ρήμα
(στερέωσα, θα στερεώσω) → στερεός

ΣΤΕΡΙΑ [η] ουσιαστικό (στεριές)

☑ Η **στεριά** είναι το κομμάτι της γης
που δεν καλύπτεται από νερό.
○ γη ● θάλασσα ♫ στε-ριά

ΣΤΕΡΩ, στερούμαι ρήμα (στέρησα,
θα στερήσω)

☑ Όταν σου **στερώ** κάτι, σου παίρνω
μακριά κάτι που σου ανήκει και που
το έχεις ανάγκη. ✍ *Οι κλέφτες
στέρησαν από τον κύριο Δημήτρη τα
χρήματα αυτής της βδομάδας.*
✓ Όταν **στερείσαι** κάτι, δεν το έχεις.
✍ *Ο μπαμπάς του Ίγκλι δε θέλει να
στερηθούν τα παιδιά του τίποτα, γι'
αυτό δουλεύει πάρα πολύ.*
◇ **στέρηση** ♫ στε-ρώ

ΣΤΕΦΑΝΙ [το] ουσιαστικό (στεφάνια)

☑ Το **στεφάνι** είναι λουλούδια και
κλαδιά πλεγμένα σε σχήμα κύκλου.

✓ Λέμε ότι βάζει κάποιος **στεφάνι**, όταν παντρεύεται. **◇** *Τους Ολυμπιονίκες τους **στεφάνωσαν** με στεφάνι ελιάς στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004.*
 ♪ στε-φά-νι

στεφανώνω, *στεφανώνομαι* ρήμα (στεφάνωσα, θα στεφανώσω)
 → στεφάνι

στηθοσκόπιο [το] *ουσιαστικό* (στηθοσκόπια) → στήθος

στήθος [το] *ουσιαστικό* (στήθη και στήθια)
 ✓ Το **στήθος** είναι το μπροστινό και πάνω μέρος του σώματος, ανάμεσα στο λαιμό και τη μέση. Οι μαμάδες ταΐζουν τα μωρά τους με γάλα από το **στήθος** τους. **○** στέρνο, βυζί
◇ *Ο παιδίατρος εξετάζει το **στήθος** σου με το **στηθοσκόπιο** για να δει αν είσαι κρυωμένος.* ♪ στή-θος
 ✎ 'το σώμα μας'

στήλη [η] *ουσιαστικό* (στήλες)
 ✓ Η **στήλη** είναι μία στενόμακρη πλάκα από πέτρα, στημένη όρθια σε δημόσιο χώρο.
 ✓ *Η κυρία Μαργαρίτα έβαλε τα βιβλία της σε μία **στήλη** για να καθαρίσει τη βιβλιοθήκη. Τα έβαλε σ' ένα σωρό που έμοιαζε με στήλη.*
 ✓ *Η κυρία Μαργαρίτα γράφει συχνά στη λογοτεχνική **στήλη** της εφημερίδας. Στη σελίδα της*

εφημερίδας που μιλάει για λογοτεχνία. ♪ στή-λη

στήνω, *στήνομαι* ρήμα (έστησα, θα στήσω)
 ✓ Όταν **στήνεις** κάτι, το βάζεις να στέκεται όρθιο. ✎ *Ο **θείος** **Αλέκος** **έστησε** τη σκάλα κάτω από το δέντρο. Ήθελε να μαζέψει ελιές.*
 ✓ Όταν **στήνεις** μία σκηνή, τη φτιάχνεις για να μπεις μέσα.
 ✓ «*Δε μου αρέσει καθόλου να με **στήνουν** στα ραντεβού!*» είπε η θεία Κατερίνα στο θείο Σταμάτη που είχε αργήσει.
 ✓ Όταν **στήνεις** αυτί, κρυφακούς.
 Όταν **στήνεις** έναν καβγά, τον αρχίζεις. ♪ στή-νω

στηρίζω, *στηρίζομαι* ρήμα (στήριξα, θα στηρίξω)
 ✓ Όταν **στηρίζεις** κάποιον, τον κρατάς έτσι ώστε να είναι σταθερός, να μην κουνιέται. ✎ *Η **θεία** του **κυρίου** **Μιχάλη** έχει ένα **μπαστούνι** για να **στηρίζεται** όταν πονάει το πόδι της.*
 ✓ *Ο κύριος Γιάννης **στήριξε** το θείο **Αλέκο**, όταν πέθανε η γυναίκα του.*
◇ *Η **θεία** του **κυρίου** **Μιχάλη** έχει για **στήριγμα** το **μπαστούνι** της.*
υποστηρίζω ♪ στη-ρί-ζω

στίβος [ο] *ουσιαστικό*
 ✓ Ο **στίβος** είναι το μέρος του σταδίου όπου γίνονται τα αθλήματα.
 ✓ **Στίβο** λέμε και τ' αθλήματα που γίνονται στο στίβο όπως το τρέξιμο.
 ♪ στί-βος ✎ 'τα αθλήματα'

στιγμή [η] *ουσιαστικό* (στιγμές)
 ✓ Η **στιγμή** είναι ένα πολύ μικρό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χρονικό διάστημα. ✍ «*Στάσου μία στιγμή να πάρω την τσάντα μου και φεύγουμε!*» *είπε η Αθηνά στην Αλίκη.*
○ ώρα, καιρός 🎵 στιγ-μή

στοιλ [το] ουσιαστικό
 ✓ Ο θεός *Τάκης* ντύνεται με πολύ μοντέρνο **στοιλ**. Έχει μοντέρνο τρόπο ντυσίματος. 🎵 **στοιλ**
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

στοιλό [το] ουσιαστικό
 ✓ Το **στοιλό** έχει μέσα του μελάνι για να γράφεις στο χαρτί. 🎵 **στοι-λό**
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.
 -Λέμε και ο **στοιλός**.

*Μία κασετίνα με **στοιλό**.*

στοιφάδο [το] ουσιαστικό
 ✓ Το **στοιφάδο** είναι φαγητό που μαγειρεύεται με κρέας και κρεμμύδια. 🎵 **στοι-φά-δο**

στοιά [η] ουσιαστικό (στοές)
 ✓ Η **στοιά** είναι ένα πέρασμα με στέγη. Συνήθως στις δύο πλευρές του υπάρχουν μαγαζιά. 🎵 **στοι-ά**

στοιχείο [το] ουσιαστικό (στοιχεία)
 ✓ Το **στοιχείο** είναι ένα φάντασμα, ένα **ξωτικό** ή η ψυχή κάποιου πεθαμένου που εξακολουθεί να μένει και να τριγυρίζει σ' ένα μέρος.
 ✦ Στα παραμύθια όταν ένα φάντασμα μένει σ' ένα σπίτι και τριγυρνά μέσα στα δωμάτιά του φοβίζοντας τον κόσμο, το **στοιχειώνει**. Το σπίτι είναι **στοιχειωμένο**. 🎵 **στοι-χείο**

στοιχείο [το] ουσιαστικό (στοιχεία)
 ✓ Ένα από τα **στοιχεία** που οδήγησε την αστυνομία στη σύλληψη των κλεφτών ήταν η περιγραφή του κυρίου Δημήτρη. Ένα από τα πράγματα που βοήθησαν.
 🎵 **στοι-χεί-ο**

στοιχειώνω ρήμα (στοίχειωσα, θα στοιχειώσω) → **στοιχείο**

στοίχημα [το] ουσιαστικό (στοιχήματα)
 ✓ Ο Κώστας έβαλε **στοίχημα** με το Νίκο για το αποτέλεσμα του αγώνα ποδοσφαίρου. Ο Κώστας είπε πως θα νικήσουν, ενώ ο Νίκος πως δε θα νικήσουν. Όποιος κερδίσει το **στοίχημα** θα πληρώσει στον άλλον ένα ευρώ.
 ✦ Ο Κώστας και ο Νίκος **στοιχημάτισαν** για το αποτέλεσμα του αγώνα. 🎵 **στοί-χη-μα**

στοιχηματίζω ρήμα (στοιχημάτισα, θα στοιχηματίσω) → **στοίχημα**

στοιχίζω ρήμα (στοίχισα, θα στοιχίσω)
 ✓ «Πόσο **στοίχισε** αυτή η μπλούζα;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα.
 Πόσο την αγόρασες; ○ κοστίζω
 ✓ Αν ήξερες πόσο του **στοιχίζει** του θεού Αλέκου η απουσία της γυναίκας του! Πόσο τον στεναχωρεί!
 🎵 **στοι-χί-ζω**

στολή [η] ουσιαστικό (στολές)
 ✓ Όταν οι αστυνομικοί δουλεύουν, φορούν **στολή**. Φορούν όλοι τα ίδια ρούχα.
 ✓ **Στολή** είναι και η φορεσιά που φοράς τις Αποκριές για να

μασκαρευτείς. 🎵 στο-λή
✍️ 'στο νοσοκομείο', 'η πόλη'

στολίδι [το] ουσιαστικό (στολίδια)

☑️ Η κυρία Μαργαρίτα έβαλε στο δέντρο ασημένια και χρυσά χριστουγεννιάτικα **στολίδια**.
Το γέμισε με μπάλες και αγγελάκια.
Έθελε να δείχνει όμορφο.

✓ Στη θεία Κατερίνα δεν αρέσουν καθόλου τα πολλά **στολίδια**.

Τα πολλά κοσμήματα. ✨ Η κυρία Μαργαρίτα **στόλισε** το χριστουγεννιάτικο δέντρο.

🎵 στο-λί-δι

στολίζω, στολίζομαι ρήμα (στόλισα, θα στολίσω) → στολίδι

στόλος [ο] ουσιαστικό (στόλοι)

☑️ **Στόλο** λέμε όλα τα εμπορικά ή πολεμικά πλοία μίας χώρας.

🎵 στό-λος

στόμα [το] ουσιαστικό (στόματα)

☑️ Το **στόμα** σου είναι το άνοιγμα που υπάρχει στο κάτω μέρος του προσώπου σου. Όταν είναι κλειστό, φαίνονται μόνο τα χείλη. Με το **στόμα** τρώμε, αναπνέουμε και μιλάμε.

✓ Ο κύριος Γιάννης έφτασε στο γραφείο του με την ψυχή στο **στόμα**. Την τελευταία στιγμή.

✓ Από **στόμα** σε στόμα μαθεύτηκε ότι κάποιοι είδαν τη Ροζαλία να περπατάει αδυνατισμένη.

Από τον ένα στον άλλο. 🎵 στό-μα
✍️ 'το σώμα μας'

στομάχι [το] ουσιαστικό (στομάχια)

☑️ Το **στομάχι** σου είναι το όργανο του σώματός σου που χωνεύει το φαγητό.

✓ Όταν δε συμπαθείς κάποιον, λέμε ότι σου κάθεται στο **στομάχι**.

🎵 στο-μά-χι

στόμιο [το] ουσιαστικό (στόμια)

☑️ Το **στόμιο** του μπουκαλιού είναι το άνοιγμά του. 🎵 στό-μι-ο

στοπ [το] ουσιαστικό

☑️ Το **στοπ** είναι το σήμα που απαγορεύει στ' αυτοκίνητα να προχωρήσουν στο δρόμο.

✓ (σαν επιφώνημα) «**Στοπ!** Μην ανάβεις τσιγάρο, θείε, εδώ απαγορεύεται το κάπνισμα!» είτε η Αθηνά. Σταμάτα αυτό που κάνεις.

🎵 στοπ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

στούντιο [το] ουσιαστικό

☑️ **Στούντιο** λέμε το μέρος όπου γυρίζονται ταινίες και γίνονται εκπομπές για την τηλεόραση και το ραδιόφωνο.

✓ **Στούντιο** λέμε και το χώρο όπου δουλεύει ένας καλλιτέχνης.

○ ατελιέ 🎵 στού-ντι-ο

στόχος [ο] ουσιαστικό (στόχοι)

☑️ Ο **στόχος** σου είναι κάτι που το θέλεις πολύ και προσπαθείς να το πετύχεις. ✍️ Ο **στόχος** του Κώστα

- Ποιοι άλλοι φορούν στολή;

είναι να γίνει ένας πολύ καλός ποδοσφαιριστής. ○ σκοπός
✓ Ο κυνηγός έβαλε **στόχο** το λαγό.
Τον σημάδεψε για να τον σκοτώσει.
○ σημάδι ♪ στό-χος

στραβολαιμιάζω ρήμα
(στραβολαιμίασα, θα στραβολαιμιάσω)
→ στραβός

στραβόξυλο [το] ουσιαστικό
(στραβόξυλα)
✓ Λέμε ότι κάποιος είναι **στραβόξυλο**, όταν είναι ανάποδος και κακός.
○ ιδιότροπος ♪ στρα-βό-ξυ-λο

στραβοπατώ ρήμα (στραβοπάτησα, θα στραβοπατήσω)
→ στραβός

στραβός, **στραβή**, **στραβό** επίθετο
(στραβοί, στραβές, στραβά)
✓ Όταν κάποιος τραβάει **στραβές** γραμμές με το μολύβι του, τραβάει γραμμές που δεν είναι ίσιες αλλά λοξές.
✓ «Μα, καλά, δε βλέπεις μπροστά σου; **Στραβός** είσαι;» φώναξε ο Νίκος στην Αθηνά που έπεσε κατά λάθος πάνω του. ○ τυφλός
✓ Ο κύριος Μιχάλης είναι **στραβός** ώρες ώρες. Είναι ιδιότροπος.
✓ Λέμε ότι κάποιος κάνει τα **στραβά** μάτια, όταν κάνει πως δεν καταλαβαίνει.
◇ Όταν **στραβολαιμιάζεις**, στρίβεις το λαιμό σου απότομα και πιάνεσαι. Η Αθηνά **στραβώθηκε** από τα φώτα του αυτοκινήτου και δεν έβλεπε. Έτσι **στραβοπάτησε** κι έπεσε πάνω στο Νίκο. **στραβωμάρα** ♪ στρα-βός

στραβώνω, **στραβώνομαι** ρήμα
(στράβωσα, θα στραβώσω) → στραβός

στραγάλι [το] ουσιαστικό (στραγάλια)
✓ Τα **στραγάλια** είναι ξερά ρεβίθια που τα ψήνουμε και τ' αλατίζουμε. Τα **στραγάλια** είναι ξηροί καρποί, όπως και τ' αμύγδαλα και τα φιστίκια.
♪ στρα-γά-λι

στραγγαλίζω ρήμα (στραγγάλισα, θα στραγγάλισω)
✓ «Θα σε **στραγγάλισω**, αν σε πιάσω! Μην τολμήσεις να ξαναπειράξεις το σκύλο μου!» φώναξε ο κύριος Μιχάλης στον Κώστα. Θα σε σκοτώσω σφίγγοντας το λαιμό σου!
○ πνίγω ♪ στραγ-γα-λί-ζω

στραγγίζω ρήμα (στράγγισα/στράγγισα, θα στραγγίσω/θα στραγγίξω)
✓ Η κυρία Μαργαρίτα έβρασε τα μακαρόνια και μετά τα **στράγγισε** στο σουρωτήρι για να φύγει όλο το νερό τους. ○ σουρώνω
✓ Το πλυντήριο της θείας Έλλης είναι παλιό. Δε **στραγγίζει** τα ρούχα ούτε και τα στεγνώνει.
Δε χύνει τα νερά τους. ○ στύβω
◇ **στραγγιστήρι** ○ σουρωτήρι
♪ στραγ-γί-ζω

στραμπουλώ και **στραμπουλάω**, **στραμπουλίζω** ρήμα (στραμπούληξα και στραμπούλισα, θα στραμπουλήξω και θα στραμπουλίσω)
✓ Ο Κώστας γλίτρησε στα νερά και **στραμπούληξε** τον αστράγαλό του. Τον κούνησε απότομα από τη θέση του. ◇ Μετά το **στραμπούληγμα** το πόδι του πρήστηκε και μελάνιασε.
♪ στρα-μπου-λώ

στρατηγός [ο] ουσιαστικό (στρατηγοί)
→ στρατός

στρατιώτης [ο], **στρατιωτίνα** [η] ουσιαστικό (στρατιώτες, στρατιωτίνες)
→ στρατός

στρατόπεδο [το] ουσιαστικό (στρατόπεδα) → στρατός

στρατός [ο] ουσιαστικό (στρατοί)
☑ Ο **στρατός** είναι μία ομάδα ανθρώπων που εκπαιδεύονται να πολεμούν και να προστατεύουν τη χώρα τους. ✎ Ο **θεός του Νίκου δουλεύει στο στρατό**. ○ στρατεύμα, στρατιά ◇ Είναι **στρατηγός**, δηλαδή αρχηγός των **στρατιωτών**. Όλοι οι στρατιώτες μένουν σ' ένα **στρατόπεδο**. 🎵 στρα-τός

στρέφω, **στρέφομαι** ρήμα (έστρεψα, θα στρέψω)
☑ Όταν **στρέφεις** το κεφάλι σου, το γυρίζεις προς άλλη κατεύθυνση.
○ στρίβω
✓ Η Σελήνη **στρέφεται** γύρω από τη Γη. Κινείται γύρω της, περιστρέφεται.
◇ «Παρακάτω στο δρόμο έχει μία επικίνδυνη **στροφή!**» είπε ο κύριος Γιάννης στην κυρία Μαργαρίτα. Όταν ένα ποίημα έχει δύο **στροφές**, χωρίζεται σε δύο κομμάτια, μεγαλύτερα από ένα στίχο.
🎵 στρέ-φω

στρίβω ρήμα (έστριψα, θα στρίψω)
☑ «Στο επόμενο στενό, **στρίψε** δεξιά» είπε ο κύριος Γιάννης στην κυρία Μαργαρίτα. Άλλαξε κατεύθυνση προς τα δεξιά.
✓ Ο Κώστας **έστριψε** το σώμα του

αριστερά για να αποφύγει το χτύπημα της μπάλας που ερχόταν κατά πάνω του.

✓ «Του **έστριψε** η βίδα του κυρίου Μιχάλη κι ουρλιάζει έτσι;» ρώτησε φοβισμένη η θεία Έλλη. Τρελάθηκε;
◇ Η κυρία Μαργαρίτα **φτιάχνει μία ωραία στριφτή πίτα**. **στρίψιμο**
🎵 στρί-βω

στρίγκλα [η] ουσιαστικό (στρίγκλες)
☑ «Η Αλίκη είναι **στρίγκλα!**» φώναξε η Αθηνά στην Ελένη.
«Δε μου δίνει το κοκαλάκι της να το φορέσω». Είναι πολύ κακιά.
🎵 στρί-γκλα

στριγκλίζω ρήμα (στρίγκλισα, θα στριγκλίσω)
☑ Όταν κάποιος ή κάτι **στριγκλίζει**, βγάζει ένα δυνατό και ανατριχιαστικό ήχο. ○ τσιρίζω 🎵 στρι-γκλί-ζω

στριμμένος, **στριμμένη**, **στριμμένο** επίθετο (στριμμένοι, στριμμένες, στριμμένα)
☑ Ο κύριος Μιχάλης είναι λίγο **στριμμένος**. Λίγο ιδιότροπος και ανάποδος. 🎵 στριμ-μέ-νος

στριμώχνω, **στριμώχνομαι** ρήμα (στρίμωξα, θα στριμώξω)
☑ Ο κύριος Γιάννης **στρίμωξε** τα ρούχα στη βαλίτσα και όταν τα έβγαλε ήταν πολύ τσαλακωμένα. Έβαλε πιο πολλά ρούχα απ' όσα χωρούσε η βαλίτσα.
◇ **στρίμωγμα**, **στριμωχτά**
🎵 στρι-μώ-χνω

στριφογουρίζω ρήμα (στριφογούρισα, θα στριφογουρίσω)
☑ Ο Νίκος δεν μπορούσε να κοιμηθεί

και **στριφογύριζε** στο κρεβάτι του. Γύριζε ανήσυχα πότε από τη μία και πότε από την άλλη μεριά.

♦ **στριφογυριστός**
♫ στρι-φο-γυ-ρί-ζω

στριφτός, **στριφτή**, **στριφτό** επίθετο
(στριφτοί, στριφτές, στριφτά)
→ στρίβω

στροβιλίζω, **στροβιλίζομαι** ρήμα
(στροβίλισα, θα στροβιλίσω)
☑ Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα **στροβιλίζονται** στο ρυθμό του χορού. Κινούνται κυκλικά χορεύοντας και κάνουν στροφές γύρω από τον εαυτό τους.
♫ στρο-βι-λί-ζω

στρογγυλεύω ρήμα (στρογγύλεψα, θα στρογγυλέψω)
→ στρογγυλός

στρογγυλός, **στρογγυλή**, **στρογγυλό** επίθετο (στρογγυλοί, στρογγυλές, στρογγυλά)
☑ Όταν κάτι είναι **στρογγυλό**, έχει το σχήμα του κύκλου ή της μπάλας.
✍ Η κυρία Μαργαρίτα αγόρασε ένα **στρογγυλό τραπέζι**. ♦ Όταν κάτι **στρογγυλεύει**, γίνεται **στρογγυλό**.
στρογγυλοκάθομαι ♫ στρογ-γυ-λός
-Λέμε και **στρόγγυλος**.

στρουθοκάμηλος [η] ουσιαστικό
(στρουθοκάμηλοι)
☑ Η **στρουθοκάμηλος** είναι ένα πουλί της Αφρικής με μακρύ λαιμό και ψηλά πόδια. Τρέχει γρήγορα αλλά δεν μπορεί να πετάξει.
♫ στρου-θο-κά-μη-λος

στρουμπουλός, **στρουμπουλή**, **στρουμπουλό** επίθετο (στρουμπουλοί, στρουμπουλές, στρουμπουλά)
☑ Όταν κάποιος είναι **στρουμπουλός**, είναι παχουλός.
♫ στρου-μπου-λός

στροφή [η] ουσιαστικό (στροφές)
→ στρέφω

στρώμα [το] ουσιαστικό (στρώματα)
☑ Το **στρώμα** είναι ένας μαλακός σάκος, γεμισμένος με μαλλί, βαμβάκι ή άλλα υλικά. Το βάζουμε πάνω στο κρεβάτι ή στο πάτωμα και το χρησιμοποιούμε για να ξαπλώνουμε ή να κοιμόμαστε.
✓ Ένα παχύ **στρώμα** χιονιού είχε σκεπάσει την αυλή του θείου Αλέκου στο χωριό. ♦ **στρώνω** ♫ στρώ-μα

στρώνω, **στρώνομαι** ρήμα (έστρωσα, θα στρώσω)
☑ Όταν **στρώνεις** το κρεβάτι, απλώνεις πάνω του το σεντόνι ή την κουβέρτα.
✓ Όταν τα μαλλιά σου δε **στρώνουν**, δε γίνονται όπως τα θέλεις.
✓ Στην αρχή η Αλίκη δεν έτρεχε γρήγορα. Μετά όμως **έστρωσε** κι έγινε η καλύτερη στο τρέξιμο. Βελτιώθηκε.
✓ Η Ροζαλία **στρώθηκε** στον καναπέ. Καθόταν εκεί για πολλή ώρα.
✓ Η Αθηνά **στρώθηκε** στη δουλειά και οι ζωγραφιές της έγιναν πολύ καλύτερες από πριν.
♦ **στρώμα**, **στρώσιμο**, **στρώση**
♫ στρώ-νω

στύβω ρήμα (έστυψα, θα στύψω)

☑ Όταν **στύβεις** ένα πορτοκάλι, το πιέζεις δυνατά για να βγει ο χυμός του. ○ ξεζουμίζω

✓ Η Αθηνά **στύβει** το μυαλό της για να βρει πού μπορεί να έχει πάει η Ροζαλία. Κουράζει το μυαλό της προσπαθώντας να βρει τη λύση.

◇ Με το **λεμονοστύφη** στύβεις τα λεμόνια. **στύψιμο**

♫ στύ-βω

συγγραφέας [ο], [η] ουσιαστικό (συγγραφείς)

☑ Ο **συγγραφέας** είναι κάποιος που γράφει βιβλία. ○ λογοτέχνης

◇ **γράφω** ♫ συ-γγρα-φέ-ας

συγκάτοικος [ο], [η] ουσιαστικό (συγκάτοικοι)

☑ Ο **συγκάτοικος** κάποιου είναι αυτός που μένει μαζί του στο ίδιο σπίτι. ◇ **κατοικία, κατοικώ**

♫ συ-γκά-τοι-κος

συγκεκριμένος, συγκεκριμένη, συγκεκριμένο επίθετο (συγκεκριμένοι, συγκεκριμένες, συγκεκριμένα)

☑ «Μπορείτε, σας παρακαλώ, να μου δώσετε **συγκεκριμένες** πληροφορίες για να πάω στο ζωολογικό κήπο;»

ρώτησε ο θεός Τάκης τον αστυνομικό. Μπορείτε να μου πείτε πού ακριβώς είναι;

● γενικός ♫ συ-γκε-κρι-μέ-νος

συγκεντρώνω, συγκεντρώνομαι ρήμα (συγκέντρωσα, θα συγκεντρώσω)

☑ Η Ελένη **συγκέντρωσε** τις κούκλες της πάνω στο κρεβάτι για να τις δείξει στην Αθηνά.

Της μάζεψε εκεί όλες.

✓ «**Συγκεντρώσου** επιτέλους στο διάβασμα, Αθηνά!» φώναξε η κυρία Μαργαρίτα. ◇ **συγκέντρωση**

♫ συ-γκε-ντρώ-νω

συγκέντρωση [η] ουσιαστικό (συγκεντρώσεις) → συγκεντρώνω

συγκίνηση [η] ουσιαστικό (συγκινήσεις) → συγγινώ

συγγινώ, συγγινούμαι ρήμα

στύλος [ο] ουσιαστικό (στύλοι)

☑ Ο **στύλος** της ΔΕΗ στηρίζει τα καλώδια που από μέσα τους περνάει το ρεύμα.

○ κολόνα, στήριγμα

♫ στύ-λος

Η Ροζαλία ανέβηκε στο **στύλο**.

συγγενείς [οι] ουσιαστικό

☑ Η θεία Κατερίνα και ο κύριος Γιάννης είναι **συγγενείς**. Τους δίνει μία στενή σχέση. Είναι αδέρφια.

Συγγενείς λέμε αυτούς που ανήκουν στην ίδια οικογένεια. ◇ Όταν **δύο άνθρωποι είναι συγγενείς, έχουν συγγένεια** μεταξύ τους.

♫ συ-γγε-νείς

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

(συγκίνησα, θα συγκινήσω)

☑ Όταν **συγκινείς** κάποιον, τον κάνεις να χαίρεται ή να λυπάται πολύ.

✍ *Το παραμύθι «Το κοριτσάκι με τα σπύρτα» **συγκίνησε** πολύ την Αθηνά. Η Αθηνά **συγκινήθηκε** πολύ. Ένωθε πολύ **συγκινημένη**.*

◇ Όταν κάτι ή κάποιος σε συγκινεί, νιώθεις **συγκίνηση**. 🎵 συ-γκι-νώ

συγκοινωνία [η] ουσιαστικό (συγκοινωνίες)

☑ Λέμε ότι ένα μέρος έχει **συγκοινωνία**, όταν μπορούμε να πάμε εκεί με λεωφορείο, με τρένο ή με άλλα **μέσα μεταφοράς**.

Συγκοινωνία λέμε συχνά και τα ίδια τα μέσα μεταφοράς και κυρίως το λεωφορείο. ✍ *«Είναι αργά, δε θα βρεις **συγκοινωνία**» είπε ο κύριος Γιάννης στο θείο Τάκη.*

🎵 συ-γκοι-νω-νί-α

συγκρίνω, **συγκρίνομαι** ρήμα (σύγκρινα, θα συγκρίνω)

☑ Όταν **συγκρίνεις** ανθρώπους ή πράγματα, προσπαθείς να βρεις πόσο μοιάζουν ή πόσο διαφέρουν.

✍ *Η Αθηνά **συγκρίνει** την κούκλα της μ' εκείνη της Ελένης. Έχουν ίδια μαλλιά αλλά διαφορετικά ρούχα.*

◇ Όταν συγκρίνεις δύο ανθρώπους, κάνεις **σύγκριση**. 🎵 συ-γκρί-νω

σύγκριση [η] ουσιαστικό (συγκρίσεις) → συγκρίνω

συγκρότημα [το] ουσιαστικό (συγκροτήματα)

☑ Το **συγκρότημα** είναι μία ομάδα μουσικών, χορευτών ή άλλων καλλιτεχνών που δουλεύουν όλοι

μαζί. ○ γκρουπ

✓ Ένα **ξενοδοχειακό συγκρότημα** είναι πολλά κτίρια, χτισμένα το ένα δίπλα στο άλλο που φιλοξενούν τουρίστες και επισκέπτες.

🎵 συ-γκρό-τη-μα

συγκρούομαι ρήμα (συγκρούστηκα, θα συγκρουστώ)

☑ Όταν δύο αυτοκίνητα **συγκρούονται**, πέφτει με ορμή το ένα πάνω στο άλλο την ώρα που κινούνται.

✓ Όταν δύο πρόσωπα **συγκρούονται**, μαλώνουν μεταξύ τους. ◇ Όταν δύο αυτοκίνητα **συγκρούονται**, γίνεται μία **σύγκρουση**. 🎵 συ-γκρού-ο-μαι

σύγκρουση [η] ουσιαστικό (συγκρούσεις) → συγκρούομαι

συγνώμη [η] ουσιαστικό (συγνώμες)

☑ «Σας ζητώ **συγνώμη!**» φώναξε δυνατά η Αθηνά στην κυρία που πάτησε κατά λάθος. Με συγχωρείτε!

✓ Λέμε πολλές φορές «**συγνώμη**» για να ρωτήσουμε κάτι ευγενικά.

✍ ***Συγνώμη**, κύριε, πώς θα πάω στο ζωολογικό κήπο;» ρώτησε ο θείος Τάκης.* 🎵 συ-γνώ-μη

-Γράφουμε και **συγγνώμη**.

συγυρίζω, **συγυρίζομαι** ρήμα (συγύρισα, θα συγυρίσω)

☑ Όταν **συγυρίζεις** ένα δωμάτιο, τακτοποιείς τα πράγματα που βρίσκονται εκεί. ○ συμμαζεύω, νοικοκυρεύω

✓ Λέμε ότι **συγυρίζεις** κάποιον, όταν τον τιμωρείς. ○ κανονίζω

◇ **συγύρισμα** 🎵 συ-γυ-ρί-ζω

συγχαρητήρια, τα ουσιαστικό

- ☑ Λες σε κάποιον «**συγχαρητήρια**» για να δείξεις το θαυμασμό σου ή για να τον παينέψεις για μία επιτυχία του.
- συλλυπητήρια
- 🎵 συγ-χα-ρη-τή-ρι-α

σύγχρονος, σύγχρονη, σύγχρονο επίθετο (σύγχρονοι, σύγχρονες, σύγχρονα)

- ☑ Όταν κάποιος ζει στη σημερινή εποχή, είναι **σύγχρονος**.
- σημερινός ● αρχαίος
- ✓ Ο Αχιλλέας και η Ελένη ήταν **σύγχρονοι**. Έζησαν την ίδια εποχή.
- ◇ Η Αθηνά και η Αλίκη έφτασαν τρέχοντας **συγχρόνως** στο τέρμα. Έφτασαν μαζί, την ίδια στιγμή.
- ταυτόχρονα 🎵 σύγ-χρο-νος

συγχωρώ, συγχωρούμαι ρήμα (συγχώρησα και συγχώρεσα, θα συγχωρήσω και θα συγχωρέσω)

- ☑ Όταν **συγχωρείς** κάποιον που σου έκανε κακό, του δίνεις τη συγνώμη σου χωρίς να τον τιμωρήσεις και χωρίς να τον εκδικηθείς.
- 🎵 συγ-χω-ρώ

συζήτηση [η] ουσιαστικό (συζητήσεις) → συζητώ

συζητώ και συζητάω, συζητιέμαι ρήμα (συζητήσα, θα συζητήσω)

- ☑ Όταν **συζητάς** για κάτι με κάποιον άλλο, μιλάτε γι' αυτό και λέει ο καθένας την άποψή του.
- 🎵 Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα **συζητούσαν** πολλή ώρα για το πού θα πάνε διακοπές.
- κουβεντιάζω, συνομιλώ
- ◇ Έκαναν μία **συζήτηση**.
- 🎵 συ-ζη-τώ

σύζυγος [ο], [η] ουσιαστικό (σύζυγοι)

- ☑ Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα είναι **σύζυγοι**. Είναι παντρεμένοι, συνδέονται με γάμο μεταξύ τους. 🎵 σύ-ζυ-γος

σύκο [το] ουσιαστικό (σύκα)

- ☑ Το **σύκο** είναι ένα φρούτο που όταν είναι φρέσκο έχει πράσινη ή μελιτζανιά φλούδα και μέσα του είναι κόκκινο με σπόρους. Όταν είναι ξερό, η φλούδα του είναι καφετιά.
- ✓ Όταν «λες τα **σύκα σύκα** και τη σκάφη σκάφη», μιλάς καθαρά χωρίς να διστάζεις. ◇ Το δέντρο που κάνει σύκα λέγεται **συκιά**.
- 🎵 σύ-κο

συκώτι [το] ουσιαστικό (συκώτια)

- ☑ Το **συκώτι** είναι το όργανο του σώματός σου που καθαρίζει το αίμα. Βρίσκεται στη δεξιά μεριά της κοιλιάς σου.
- ✓ Λέμε ότι κάποιος σου πρήζει το **συκώτι**, όταν σε ταλαιπωρεί πολύ.
- 🎵 συ-κώ-τι

συλλαβή [η] ουσιαστικό (συλλαβές)

- ☑ Η **συλλαβή** είναι μία πολύ μικρή λέξη ή ένα κομμάτι λέξης που το προφέρεις ξεχωριστά. Για παράδειγμα η λέξη **για** είναι μία συλλαβή αλλά η λέξη **γιαγιά** χωρίζεται σε δύο συλλαβές: για-για. Στα ελληνικά κάθε συλλαβή πρέπει να έχει ένα φωνήεν. ◇ Όταν χωρίζω μία λέξη σε συλλαβές, κάνω **συλλαβισμό**, τη **συλλαβίζω**.
- 🎵 συλ-λα-βή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συλλαβίζω ρήμα (συλλάβισα, θα συλλαβίσω) → συλλαβή

συλλογή [η] ουσιαστικό (συλλογές)

☑ Ο κύριος Γιάννης έχει μία **συλλογή** από γραμματόσημα. Μαζεύει γραμματόσημα απ' όλες τις εποχές και τα φυλάει σ' ένα άλμπουμ. Η θεία Κατερίνα όμως έχει στο σπίτι της μία **συλλογή** από πίνακες γνωστών ζωγράφων.
🎵 συλ-λο-γή

σύλλογος [ο] ουσιαστικό (σύλλογοι)

☑ Ο **σύλλογος** είναι μία ομάδα ανθρώπων που δουλεύουν όλοι μαζί για να πετύχουν τον ίδιο στόχο.
✍️ Η θεία Έλλη συμμετέχει σ' ένα **φιλανθρωπικό σύλλογο** που μαζεύει χρήματα για τους φτωχούς.
○ όμιλος, σωματείο 🎵 σύλ-λο-γος

συλλυπητήρια [τα] ουσιαστικό

☑ Λες σε κάποιον **συλλυπητήρια** για να δείξεις τη λύπη σου για το θάνατο κάποιου συγγενή ή φίλου του ή για κάτι άσχημο που του συνέβη.
● συγχαρητήρια
🎵 συλ-λυ-πη-τή-ρι-α

συμβαίνει ρήμα (συνέβη, θα συμβεί)

☑ «Γιατί είσαι λυπημένη, Αθηνά;» ρώτησε ο Κώστας. «**Συνέβη** κάτι κακό»; Ο Κώστας τη ρώτησε αν έγινε κάτι κακό. 🎵 συμ-βαί-νει
-Προσοχή! Το ρήμα χρησιμοποιείται μόνο στο γ' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού.

συμβόλαιο [το] ουσιαστικό (συμβόλαια)

☑ Το **συμβόλαιο** είναι μία γραπτή συμφωνία που γίνεται ανάμεσα στους ανθρώπους. Συνήθως το συμβόλαιο

το κάνει ένας **συμβολαιογράφος**.

✍️ Όταν ο κύριος Γιάννης αγόρασε καινούριο σπίτι, υπέγραψε ένα **συμβόλαιο** με τον ιδιοκτήτη του.

✓ Ο λόγος του θείου Τάκη είναι **συμβόλαιο**. Ό,τι λέει, το κάνει.
○ δικηγόρος που κάνει ένα συμβόλαιο λέγεται **συμβολαιογράφος**.
🎵 συμ-βό-λαι-ο

σύμβολο [το] ουσιαστικό (σύμβολα)

☑ Το + είναι το **σύμβολο** της πρόσθεσης. Όταν μπαίνει ανάμεσα σε δύο αριθμούς, καταλαβαίνουμε ότι πρέπει να τους προσθέσουμε.
✓ Το **περιστέρι** είναι το **σύμβολο** της ειρήνης. Όταν βλέπουμε μία ζωγραφιά μ' ένα περιστέρι, το μυαλό μας πηγαίνει στην ειρήνη.
○ σημάδι, σημείο 🎵 σύμ-βο-λο

συμβουλεύω, **συμβουλεύομαι** ρήμα

(συμβούλεψα, θα συμβουλέψω)
→ συμβουλή

συμβουλή [η] ουσιαστικό (συμβουλές)

☑ Η Αθηνά πάντα ακούει τις **συμβουλές** του θείου Αλέκου. Ακούει τη γνώμη του, επειδή έχει πολλές γνώσεις και ξέρει τι είναι σωστό να κάνει κάθε φορά.
◆ Ο **θείος Αλέκος συμβουλεύει** πάντα σωστά την Αθηνά.
🎵 συμ-βου-λή

συμμαζεύω, **συμμαζεύομαι** ρήμα

(συμμάζεψα, θα συμμαζέψω)

☑ Όταν **συμμαζεύεις** το δωμάτιό σου, βάζεις τα πράγματά σου σε τάξη.
○ συγυρίζω, τακτοποιώ
🎵 συμ-μα-ζεύ-ω

συμμαθητής [ο], **συμμαθήτρια** [η]

ουσιαστικό (συμμαθητές, συμμαθήτριες)

☑ Η Ελένη και η Αθηνά είναι **συμμαθήτριες**. Πηγαίνουν στην ίδια τάξη. Ο Κώστας, ο Νίκος, η Ελένη και η Αθηνά είναι **συμμαθητές**. Πηγαίνουν στο ίδιο σχολείο.
 🎵 συ-μα-θη-τής

σύμμαχος [ο], [η] *ουσιαστικό*

(σύμμαχοι)

☑ Ο Νίκος είναι **σύμμαχος** του Κώστα στις σκανταλιές και τα πειράγματα. Τον βοηθάει και τον υποστηρίζει. **♦ συμμαχία**
 🎵 σύ-μα-χος

συμμετέχω *ρήμα (συμμετείχα, θα συμμετάσχω)*

☑ Όταν **συμμετέχεις** σε κάτι, κάνεις κάτι μαζί με άλλους ανθρώπους.
 ○ παίρνω μέρος *✍ Η δασκάλα κάνει σ' όλους ερωτήσεις, κι έτσι όλοι οι μαθητές **συμμετέχουν** στο μάθημα.*
♦ συμμετοχή 🎵 συ-με-τέ-χω

συμμορία [η] *ουσιαστικό (συμμορίες)*

☑ Η **συμμορία** είναι μία ομάδα κακοποιών που κάνουν πολλά εγκλήματα.
 ✓ **Συμμορία** λέμε μερικές φορές και μία ομάδα σκανταλιάρικων παιδιών.
 🎵 συ-μο-ρί-α

συμπάθεια [η] *ουσιαστικό*

(συμπάθειες) → συμπαθώ

συμπαθώ *ρήμα (συμπάθησα, θα συμπαθήσω)*

☑ Όταν **συμπαθείς** κάποιον, έχεις καλά συναισθήματα γι' αυτόν. Σου αρέσει. ● αντιπαθώ

♦ Ο Νίκος είναι η μεγάλη **συμπάθεια** της κυρίας Μαργαρίτας. Τον συμπαθεί πιο πολύ απ' όλους τους φίλους του Κώστα. Τον βρίσκει πολύ **συμπαθητικό**. 🎵 συ-μπα-θώ

συμπαίκτης [ο], **συμπαίκτρια** [η]

ουσιαστικό (συμπαίκτης, συμπαίκτριες)

☑ Ο Νίκος είναι ο **συμπαίκτης** του Κώστα στο ποδόσφαιρο. Παίζουν μαζί ποδόσφαιρο. **♦ παίκτης**
 🎵 συ-μπαί-κτης

συμπέθερος [ο], **συμπεθέρα** [η]

ουσιαστικό (συμπέθεροι και συμπεθέρες)

☑ Ο πατέρας της κυρίας Μαργαρίτας και ο πατέρας του κυρίου Γιάννη είναι **συμπέθεροι**. Οι μητέρες τους είναι **συμπεθέρες**.
 🎵 συ-μπέ-θε-ρος

συμπέρασμα [το] *ουσιαστικό*

(συμπεράσματα)

☑ **Συμπέρασμα** είναι η γνώμη που σχηματίζεις, αφού σκεφτείς πρώτα καλά για κάτι. *✍ Όταν η Αθηνά βλέπει τον Κώστα λυπημένο, βγάζει αμέσως το **συμπέρασμα** ότι έχασε η ομάδα του στο ποδόσφαιρο.*
 🎵 συ-μπέ-ρα-σμα

συμπεριφέρομαι *ρήμα*

(συμπεριφέρθηκα, θα συμπεριφερθώ)

→ συμπεριφορά

συμπεριφορά [η] *ουσιαστικό*

(συμπεριφορές)

☑ «Όταν ο κύριος Μιχάλης φωνάζει και βρίζει, η άσχημη **συμπεριφορά** του με τρομάζει πολύ» είπε η Αθηνά. Ο άσχημος τρόπος που φέρεται.
 ○ διαγωγή **♦ Ο κύριος Μιχάλης**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συμπεριφέρεται άσχημα.

♪ συ-μπε-ρι-φο-ρά

συμπληρώνω, συμπληρώνομαι ρήμα
(συμπλήρωσα, θα συμπληρώσω)

☑ Όταν **συμπληρώνεις** κάτι σε κάτι άλλο, προσθέτεις κάτι που του λείπει.

✍ *Η Αθηνά **συμπλήρωσε** το κομμάτι του παζλ που έλειπε κι έφτιαξε την εικόνα ενός σπιτιού.*

✓ Όταν **συμπληρώνεις** τα κενά σε μία άσκηση, γράφεις τη σωστή λέξη που λείπει. ♪ συ-μπλη-ρώ-νω

σύμπτωμα [το] ουσιαστικό
(συμπώματα)

☑ «*Τι **συμπώματα** έχει η ανεμοβλογιά;*» ρώτησε η Ελένη την κυρία Μαργαρίτα. «*Σπυράκια, φαγούρα και πυρετό*» απάντησε εκείνη. ♪ σύ-μπτω-μα

σύμπτωση [η] ουσιαστικό (συμπώσεις)

☑ *Μα, τι περίεργη **σύμπτωση!** Η Ροζαλία χάθηκε την ίδια μέρα που την κυνήγησε ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη. Μα τι περίεργο που έγιναν αυτά την ίδια μέρα!* ♪ σύ-μπτω-ση

συμφέρον [το] ουσιαστικό
(συμφέροντα) → συμφέρω

– Η λέξη συμμαθητής είναι φτιαγμένη από δύο κομματάκια: το **συν-**, που σημαίνει «μαζί» και το **μαθητής**.

– Από ποια κομματάκια είναι φτιαγμένη η λέξη συμπαίκτης;
..... και

Προσοχή! Λέμε συμπαίκτης αλλά συναθλητής, συνάδελφος.

συμφέρω ρήμα (συνέφερα, θα συμφέρω)

☑ Όταν κάτι σε **συμφέρει**, είναι ωφέλιμο και χρήσιμο για σένα.

✍ «*Γιάννη, θ' αγοράσω αυτήν την τσάντα, γιατί με **συμφέρει**. Έχει καλή τιμή*» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

● βλάπτω ✦ «*Αγόρασέ την, Μαργαρίτα. Κοίτα λίγο και το **συμφέρον** σου*» είπε ο άντρας της.

♪ συμ-φέ-ρω

συμφιλιώνω, συμφιλιώνομαι ρήμα
(συμφιλίωσα, θα συμφιλιάσω)

☑ Όταν **συμφιλιώνεις** κάποιους που έχουν μαλώσει, τους βοηθάς να ξαναγίνουν φίλοι. ○ μονοιάζω, φιλιώνω ♪ συμ-φι-λι-ώ-νω

συμφορά [η] ουσιαστικό (συμφορές)

☑ **Συμφορά** λέμε ένα μεγάλο κακό που έχει συμβεί. ♪ συμ-φο-ρά

σύμφωνο [το] ουσιαστικό (σύμφωνα)

☑ Τα **β, γ, δ**, είναι **σύμφωνα**, ενώ τα **α, ε, ο** είναι φωνήεντα.

● φωνήεν ♪ σύμ-φω-νο

συμφωνώ ρήμα (συμφώνησα, θα συμφωνήσω)

☑ Όταν **συμφωνείς** με κάποιον, έχεις την ίδια γνώμη μ' εκείνον.

● διαφωνώ

✓ Όταν δύο άνθρωποι **συμφωνούν** να κάνουν κάτι, δίνουν υπόσχεση ότι θα το κάνουν. ✍ *Ο Κώστας*

***συμφώνησε** με τον κύριο Γιάννη να πάει για μπάλα, αφού πρώτα διαβάσει.* ✦ *Έκανε μία **συμφωνία** μαζί του. **Σύμφωνα** με όσα είπαν, έπρεπε πρώτα να διαβάσει και μετά να πάει στο γήπεδο.* ♪ συμ-φω-νώ

συναγερμός [ο] ουσιαστικό

(συναγερμοί)

☑ Ο **συναγερμός** είναι ένα σήμα που βγάζει ήχο ή φως και μας προειδοποιεί για κάτι. ✍ *Ο κύριος Δημήτρης κατάλαβε πως κάτι κακό συνέβαινε στο μαγαζί του, όταν άκουσε το **συναγερμό** να χτυπάει.*

🎵 συ-να-γερ-μός

συναγωνίζομαι ρήμα

(συναγωνίστηκα, θα συναγωνιστώ)

☑ Ο Κώστας και ο Ίγκλι **συναγωνίζονται** μεταξύ τους για το ποιος θα τρέξει πιο γρήγορα. Προσπαθεί ο ένας να ξεπεράσει τον άλλο στο τρέξιμο.

◇ *Ο **συναγωνισμός** δεν είναι εύκολος.* 🎵 συ-να-γω-νί-ζο-μαι

συνάδελφος [ο], [η] ουσιαστικό

(συνάδελφοι)

☑ **Συνάδελφος** μας είναι αυτός που κάνει την ίδια δουλειά με μας.

🎵 συ-νά-δελ-φος

-Λέμε και η **συναδέλφισσα**.

συναίσθημα [το] ουσιαστικό

(συναισθήματα)

☑ Ο θυμός, η αγάπη, το μίσος και οτιδήποτε άλλο ευχάριστο ή δυσάρεστο νιώθουμε είναι **συναισθήματα**. ◇ Όταν κάποιος στενοχωριέται, γελά και κλαίει πολύ

εύκολα, λέμε πως είναι **συναισθηματικός.** 🎵 συ-ναί-σθη-μα

συνάντηση [η] ουσιαστικό

(συνανήσεις) → συναντώ

συναντώ και **συναντάω, συναντιέμαι**

ρήμα (συνάντησα, θα συναντήσω)

☑ Όταν **συναντάς** κάποιον, τον βρίσκεις μπροστά σου. Όταν **συναντιέσαι** με κάποιον, βρίσκεστε κάπου και μιλάτε ή κάνετε παρέα.

○ ανταμώνω

✓ Όταν δύο τρένα **συναντιούνται**, πλησιάζει το ένα το άλλο στο ίδιο σημείο. Όταν δύο ποτάμια ή δύο δρόμοι **συναντιούνται**, ενώνονται μεταξύ τους.

◇ *Η **συνάντηση** της Αλίκης και της Αθηνάς έγινε στο σπίτι της Αλίκης.* 🎵 συ-να-ντώ

συναρμολογώ ρήμα

(συναρμολόγησα, θα συναρμολογήσω)

☑ Όταν **συναρμολογείς** κάτι, ενώνεις τα μέρη του για να φτιάξεις κάτι μεγαλύτερο και πιο σύνθετο.

✍ *Ο Κώστας **συναρμολόγησε** το κάστρο που του αγόρασε ο κύριος Γιάννης. Πρώτα έφτιαξε το τείχος και μετά έβαλε πάνω του τις σημαίες.*

◇ *Είναι ένα **συναρμολογούμενο κάστρο**.* 🎵 συ-ναρ-μο-λο-γώ

συναρπάζω ρήμα (συνάρπασα,

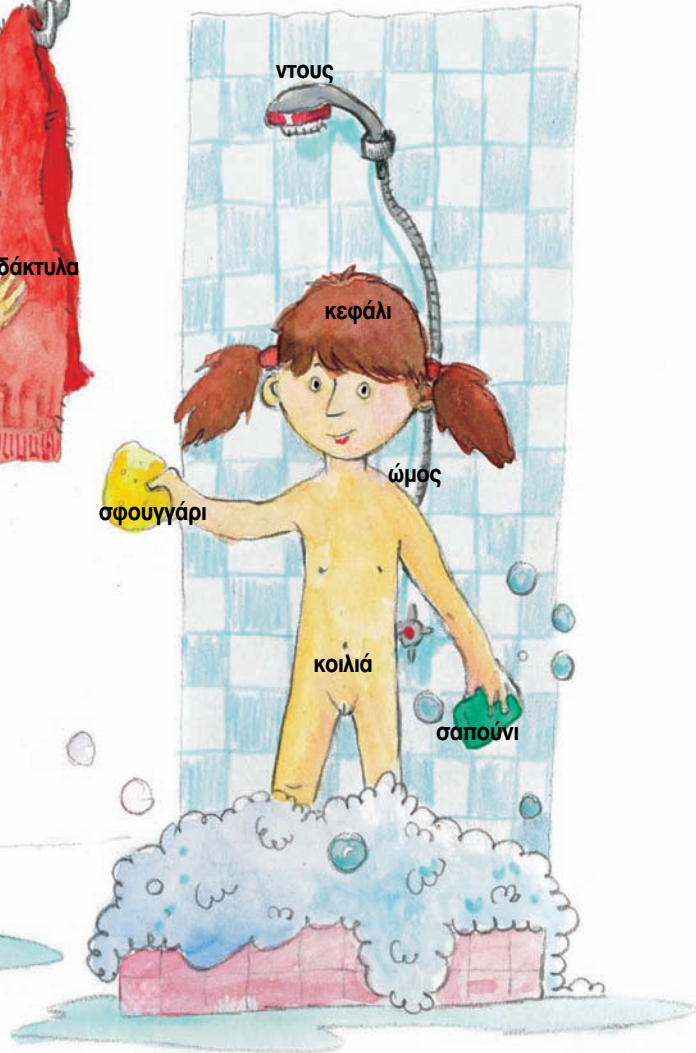
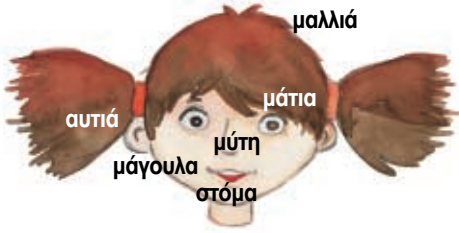
θα συναρπάσω)

☑ Όταν κάτι σε **συναρπάζει**, σου προκαλεί μεγάλο ενθουσιασμό και συγκίνηση και τραβάει όλη σου την προσοχή. ✍ *Την Αθηνά τη **συναρπάζουν** οι ταινίες που έχουν πολλή περιπέτεια.*

○ μαγεύω, γοητεύω, ενθουσιάζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

◇ *Τις βρίσκει συναρπαστικές.*
 ♪ συ-ναρ-πά-ζω

συναρπαστικός, συναρπαστική, συναρπαστικό επίθετο (συναρπαστικοί, συναρπαστικές, συναρπαστικά) → συναρπάζω

συναυλία [η] ουσιαστικό (συναυλίες)
 ✓ Σε μία **συναυλία** μία ομάδα ανθρώπων παίζει μουσική μπροστά σε πολύ κόσμο.
 Η **συναυλία** είναι ένα μουσικό θέαμα.
 ✎ *Πολλοί διάσημοι τραγουδιστές έδωσαν **συναυλία** για τα παιδιά της Αφρικής.*
 ○ κοντσέρτο ♪ συ-ναυ-λί-α

συνάχι [το] ουσιαστικό (συνάχια)
 ✓ Όταν έχεις **συνάχι**, φτερνίζεσαι συνέχεια και από τη μύτη σου τρέχει μύξα. ◇ *Ο Κώστας έχει **συνάχι**, είναι **συναχωμένος**. **Συναχώθηκε**, επειδή έπαιζε ποδόσφαιρο μέσα στη βροχή.*
 ♪ συ-νά-χι

συναχώνομαι ρήμα (συναχώθηκα, θα συναχωθώ) → συνάχι

σύνδεσμος [ο] ουσιαστικό (σύνδεσμοι) → συνδέω

συνδετήρας [ο] ουσιαστικό (συνδετήρες) → συνδέω

συνδέω, **συνδέομαι** ρήμα (σύνδεσα, θα συνδέσω)
 ✓ Όταν **συνδέεις** δύο πράγματα, τα ενώνεις ή τα φέρνεις το ένα κοντά στο άλλο. ✎ *Ο κύριος Γιάννης **συνδέει** τα κομμάτια της βιβλιοθήκης με **βίδες**.* ○ δένω, ενώνω

● αποσυνδέω, χωρίζω
 ✓ Όταν δύο άνθρωποι **συνδέονται** φιλικά, τους ενώνει μία φίλια.
 ✓ Όταν δύο τόποι **συνδέονται** με τη συγκοινωνία, υπάρχει ένα μέσο μεταφοράς που πηγαίνει από τον ένα τόπο στο άλλο. ◇ *Η Αθηνά έπιασε τα χαρτιά της με **συνδετήρα**. **σύνδεση**, **σύνδεσμος***
 ♪ συν-δέ-ω

συνδετήρας

συνδύαζω, **συνδύαζομαι** ρήμα (συνδύασα, θα συνδύασω)
 ✓ Στις διακοπές της η Αθηνά **συνδύαζει** το διάβασμα με το παιχνίδι. Κάνει δηλαδή στις διακοπές της δύο διαφορετικά πράγματα.
 ✓ *Η κυρία Μαργαρίτα **συνδύασε** τη μαύρη μπλούζα της με μία κόκκινη φούστα. Τα έβαλε μαζί σαν σύνολο.*
 ◇ *Ο **συνδυασμός** ήταν πολύ καλός.*
 ♪ συν-δυ-ά-ζω

συνεννόηση [η] ουσιαστικό (συνεννοήσεις) → συνεννοούμαι

συνεννοούμαι ρήμα (συνεννοήθηκα, θα συνεννοηθώ)
 ✓ *Η Αλίκη **συνεννοείται** πολύ καλά στ' αγγλικά. Καταλαβαίνει τι της λένε αλλά δίνει κι εκείνη στους άλλους να καταλάβουν αυτό που θέλει.*
 ✓ *Η Αθηνά και η Ελένη **συνεννοούνται** μία χαρά μεταξύ τους. Γι' αυτό είναι πολύ καλές φίλες. Τα πάνε καλά μεταξύ τους.*
 ● διαφωνώ
 ◇ **συνεννόηση**
 ♪ συ-νεν-νο-ού-μαι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συνέντευξη [η] ουσιαστικό

(συνεντεύξεις)

☑ Ο γνωστός δημοσιογράφος πήρε **συνέντευξη** από τον πρωθυπουργό. Του έκανε συγκεκριμένες ερωτήσεις κι έτσι είχαν μία συζήτηση.

✓ Η μαμά του Νίκου πήγε για **συνέντευξη** σ' ένα τουριστικό γραφείο. Εκεί της έκαναν πολλές ερωτήσεις για να δουν αν είναι κατάλληλη να πάρει τη θέση της γραμματέως. 🎵 συ-νέ-ντευ-ξη

συνέπεια [η] ουσιαστικό (συνέπειες)

☑ Το κάπνισμα έχει κακές **συνέπειες** στην υγεία μας. Έχει άσχημο αποτέλεσμα, κάνει κακό.

✓ Όταν κάποιος έχει **συνέπεια**, κρατά το λόγο του και κάνει αυτά που πρέπει να κάνει. ● ασυνέπεια
🎵 συ-νέ-πει-α

συνεργάζομαι ρήμα (συνεργάστηκα, θα συνεργαστώ)

☑ Όταν **συνεργάζεσαι** με κάποιον, δουλεύετε μαζί για να πετύχετε έναν κοινό στόχο. 🍷 Η Αθηνά

συνεργάζεται με τη θεία Κατερίνα για να φτιάξουν έναν πίνακα με ζώα.

◇ Έχουν μία **συνεργασία**, είναι δηλαδή **συνεργάτιδες**. **έργο**, **εργάζομαι** 🎵 συ-νερ-γά-ζο-μαι

συνεργασία [η] ουσιαστικό

(συνεργασίες) → συνεργάζομαι

συνεργάτης [ο], **συνεργάτιδα** [η]

ουσιαστικό (συνεργάτες, συνεργάτιδες)
→ συνεργάζομαι

συνεργείο [το] ουσιαστικό (συνεργεία)

☑ Οι μηχανικοί επισκευάζουν τα

αυτοκίνητα στο **συνεργείο**.

Είναι ο χώρος όπου δουλεύουν.

✓ Ένα **συνεργείο** της ΔΕΗ ήρθε στη γειτονιά της Αθηνάς για ν' αλλάξει τις λάμπες των στύλων. Μία ομάδα ανθρώπων που δουλεύουν μαζί. 🎵 συ-νερ-γεί-ο

συνέχεια [η] ουσιαστικό (συνέχειες)

→ συνεχίζω

συνεχίζω, συνεχίζομαι ρήμα (συνέχισα, θα συνεχίσω)

☑ Όταν **συνεχίζεις** κάτι, κάνεις κάτι χωρίς διακοπή. 🍷 Ο θείος Αλέκος **συνεχίζει** να κάνει δίαιτα, γιατί πρέπει να χάσει αρκετά κιλά.

○ εξακολουθώ

● διακόπτω, σταματώ

◇ «Η αρχή του έργου ήταν λίγο βαρετή αλλά η **συνέχεια** μας άρεσε πολύ» είπε η θεία Κατερίνα. Δηλαδή αυτό που ακολούθησε. 🎵 συ-νε-χί-ζω

συνήθεια [η] ουσιαστικό (συνήθειες)

→ συνηθίζω

συνηθίζω, συνηθίζομαι ρήμα

(συνήθισα, θα συνηθίσω)

☑ Όταν **συνηθίζεις** να κάνεις κάτι, το κάνεις πολύ συχνά.

🍷 Η θεία Κατερίνα και ο θείος Σταμάτης **συνηθίζουν** να πηγαίνουν για ψώνια κάθε Σάββατο πρωί.

✓ Στην αρχή η Αθηνά δεν μπορούσε να αντέξει την καινούρια της γειτονιά. Σιγά σιγά όμως τη **συνήθισε** κι άρχισε να της αρέσει.

◇ Η θεία Κατερίνα και ο θείος Σταμάτης έχουν τη **συνήθεια** να πηγαίνουν για ψώνια κάθε Σάββατο πρωί. Είναι η **συνηθισμένη** τους ασχολία. Είναι **συνηθισμένοι** να πηγαίνουν για ψώνια εκείνη τη μέρα. **Συνήθως** ψωνίζουν τρόφιμα για όλη τη βδομάδα. 🎵 συ-νη-θί-ζω

☑ Το **σύνθημα** είναι μία λέξη ή μία πολύ σύντομη φράση που τη λες για να σε αναγνωρίσει κάποιος.

✍ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα για να μπει κανείς στο σπίτι που έμεναν οι κλέφτες, έπρεπε να πει το **σύνθημα** «ήλιος».

✓ **Συνθήματα** λέμε και τις λέξεις ή τις φράσεις που ακούμε συνήθως σε διαδηλώσεις.

🎵 σύν-θη-μα

συνηθισμένος, **συνηθισμένη**, **συνηθισμένο** μετοχή (συνηθισμένοι, **συνηθισμένες**, **συνηθισμένα**)
→ **συνηθίζω**

συννεφιά [η] ουσιαστικό (συννεφιάς)
→ σύννεφο

συνθέτης [ο], **συνθέτρια** [η] ουσιαστικό (συνθέτες, **συνθέτριες**)

☑ **Συνθέτης** είναι αυτός που γράφει τη μουσική για ένα τραγούδι ή για ένα έργο. ◇ Ο **συνθέτης** **συνθέτει** μουσική. **σύνθετος** 🎵 συν-θέ-της

συννεφιάζω ρήμα (συννεφιάσα, **θα συννεφιάσω**) → σύννεφο

σύνθετος, **σύνθετη**, **σύνθετο** επίθετο (σύνθετοι, **σύνθετες**, **σύνθετα**)

☑ Μία **σύνθετη** λέξη είναι φτιαγμένη από περισσότερες λέξεις. Η λέξη **ασπρόμαυρος** είναι **σύνθετη**.

● απλός ◇ **συνθέτω** 🎵 σύν-θε-τος

σύννεφο [το] ουσιαστικό (**σύννεφα**)

☑ Τα **σύννεφα** είναι γκριζα ή άσπρα και τα βλέπεις στον ουρανό πριν βρέξει. Είναι φτιαγμένα από σταγόνες νερού που μετά πέφτουν στη γη.

✓ **Σύννεφο** λέμε και καθετί που μοιάζει με σύννεφο.

✍ Ξαφνικά ο αέρας **δυνάμωσε** και **σηκώθηκε** ένα **σύννεφο** σκόνης.

○ νέφος

◇ Όταν ο ουρανός έχει πολλά σύννεφα, λέμε πως έχει **συννεφιά**. Λέμε πως **συννεφιάζει**.

🎵 σύν-νε-φο

συνθήκη [η] ουσιαστικό (συνθήκες)

☑ Όταν τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράφουν μία **συνθήκη**, κάνουν μία συμφωνία.

✓ Οι άνθρωποι **εργάζονται** για να **βελτιώσουν** τις **συνθήκες** της ζωής τους και να ζουν πιο καλά.

Το πώς ζουν. 🎵 συν-θή-κη

– Πότε λέμε ότι ένα ρούχο είναι **συνηθισμένο**;

σύνθημα [το] ουσιαστικό (συνθήματα)

– Πότε λέμε ότι κάποιος πετάει στα σύννεφα;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συνοδεία [η] ουσιαστικό (συνοδείες)
→ συνοδεύω

συνοδεύω (συνόδευσα, θα συνοδεύσω)

✓ Όταν **συνοδεύεις** κάποιον, πηγαίνεις μαζί του για να του κάνεις συντροφιά, να τον βοηθήσεις ή να τον προστατεύσεις. ✍ *Ο κύριος Γιάννης **συνόδευσε** την κυρία Μαργαρίτα στο χορό που οργάνωσε η εφημερίδα.* ○ συντροφεύω, ακολουθώ ✦ *Η κυρία Μαργαρίτα δεν πήγε μόνη της στο χορό, πήγε με **συνοδεία**.* ♪ συ-νο-δεύ-ω

σύνολο [το] ουσιαστικό (σύνολα)

✓ Στην εκδρομή ήρθε το **σύνολο** των μαθητών. Πήγαν όλοι μαζί, δεν έλειπε κανένας.
✓ **Σύνολο** λέγεται και το γυναικείο κουστούμι που αποτελείται από φούστα ή παντελόνι και ζακέτα ή μπλούζα. ♪ σύ-νο-λο

συνομήλικος, συνομήλικη,

συνομήλικο επίθετο (συνομήλικοι, συνομήλικες, συνομήλικα)

✓ Η Αθηνά και η Ελένη είναι **συνομήλικες**. Έχουν δηλαδή την ίδια ηλικία. ✦ **ηλικία**
♪ συ-νο-μή-λι-κος

συνοικία [η] ουσιαστικό (συνοικίες)

✓ **Συνοικίες** λέμε τις γειτονιές μίας πόλης που υπάρχουν στο κέντρο και στα προάστια. Κάθε συνοικία έχει διαφορετικό όνομα.

✍ *Το κέντρο της Αθήνας και οι γύρω **συνοικίες** πλημμύρισαν από τη δυνατή καταιγίδα.* ♪ συ-νοι-κί-α

σύνορο [το] ουσιαστικό (σύνορα)

✓ **Σύνορο** είναι η γραμμή που χωρίζει ή που νομίζουμε ότι χωρίζει δύο κράτη. ✍ *Ο ποταμός Έβρος είναι το φυσικό **σύνορο** της Ελλάδας με την Τουρκία.* ✓ **Σύνορα** υπάρχουν κι ανάμεσα σε δύο χωράφια ή δύο κτήματα. ○ όριο ♪ σύ-νο-ρο

συνταγή [η] ουσιαστικό (συνταγές)

✓ Η **συνταγή** του γιατρού είναι το χαρτί που γράφει ποιο φάρμακο πρέπει να πάρει ο άρρωστος.
✓ Η **συνταγή** στη μαγειρική είναι οι γραπτές οδηγίες που λένε πώς να φτιάξουμε ένα γλυκό ή ένα φαγητό.
♪ συ-ντα-γή

σύνταξη [η] ουσιαστικό (συντάξεις)

✓ Η **σύνταξη** είναι τα χρήματα που παίρνει κάθε μήνα κάποιος που έχει σταματήσει να δουλεύει, επειδή είναι μεγάλος στην ηλικία ή έχει αρρωστήσει. ✦ **Συνταξιούχο** λέμε αυτόν που έχει βγει στη σύνταξη.
♪ σύ-ντα-ξη

συνταξιούχος [ο], [η] ουσιαστικό

(συνταξιούχοι) → σύνταξη

σύντομος, σύντομη, σύντομο επίθετο

(σύντομοι, σύντομες, σύντομα)

✓ Όταν κάτι είναι **σύντομο**, κρατάει λίγο. ✍ *Η κυρία Μαργαρίτα είχε μία πολύ **σύντομη** συνάντηση πέντε λεπτών με το διευθυντή.*

● μεγάλος, πολύωρος

✓ Όταν ένας δρόμος είναι πιο **σύντομος** από κάποιον άλλο, έχει μικρό μήκος. ● μακρύς

✦ **συντομία, σύντομα**

♪ σύ-ντο-μος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

συντροφιά [η] ουσιαστικό (συντροφίες)

- ☑ Η **συντροφιά** είναι μία ομάδα φίλων. ✍ *Στη **συντροφιά** του Κώστα και του Νίκου μπήκε τώρα και ο Ίγκλι.*
- παρέα
- ✓ Ο κύριος Μιχάλης έχει **συντροφιά** τη θεία και το σκύλο του. Ζουν μαζί.
- ◇ *Ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη είναι ο καλύτερος **σύντροφός** του. Του είναι πιστός και τον ακολουθεί παντού.*
- φίλος 🎵 σύ-ντρο-φος

συνώνυμο [το] ουσιαστικό (συνώνυμα)

- ☑ Το **συνώνυμο** της λέξης καινούριος είναι η λέξη νέος. Είναι μία διαφορετική λέξη που έχει περίπου την ίδια σημασία.
- αντίθετο, αντώνυμο
- ◇ (σαν επίθετο) *Οι λέξεις καινούριος και νέος είναι **συνώνυμες**. Έχουν περίπου την ίδια σημασία.*
- 🎵 συ-νώ-νυ-μο

σύριγγα [η] ουσιαστικό (σύριγγες)

- ☑ Η νοσοκόμα έβαλε το φάρμακο στη **σύριγγα** για να κάνει την ένεση στη θεία του κυρίου Μιχάλη.
- 🎵 σύ-ριγ-γα

σύρμα [το] ουσιαστικό (σύρματα)

- ☑ Το **σύρμα** είναι ένα λεπτό μεταλλικό νήμα. ✍ *Η Αθηνά κοίταζε τα πουλάκια που κάθονταν πάνω στα **σύρματα** του ηλεκτρικού ρεύματος.*
- καλώδιο
- ✓ Η κυρία Μαργαρίτα τριβει τα ταιψιά και τις κατσαρόλες με χοντρό **σύρμα** για να φεύγουν τα λίπη. 🎵 σύρ-μα

συρτάρι [το] ουσιαστικό (συρτάρια)

- ☑ Πολλά έπιπλα έχουν **συρτάρια**. Είναι θήκες που μοιάζουν με κουτιά κι έχουν ένα χερούλι για να τις τραβάς προς τα έξω, όταν θέλεις να βάλεις ή να βγάλεις κάτι. ✍ *Ο κύριος Γιάννης έκλεισε δυνατά το **συρτάρι** του γραφείου του.*
- ◇ **σύρω**
- 🎵 συρ-τά-ρι ✍ 'τα ρούχα'

σύρτης [ο] ουσιαστικό (σύρτες)

- ☑ Ο **σύρτης** είναι ένα κομμάτι μέταλλο που το τραβάς για να κλείσεις μία πόρτα από μέσα.
- μάνταλο
- ◇ **σύρω**
- 🎵 σύρ-της

σύρω ρήμα (έσυρα, θα σύρω)
→ σέρνω

συσκευάζω ρήμα (συσκεύασα, θα συσκευάσω)

- ☑ Όταν **συσκευάζεις** κάτι, το βάζεις σ' ένα κουτί ή το τυλίγεις με χαρτί για να μπορείς να το μεταφέρεις.
- ✍ *Η θεία Μαργαρίτα **συσκεύασε** τα παλιά βιβλία για να τα μεταφέρει στο χωριό.*
- αμπαλάρω
- ◇ *Η Αθηνά αγόρασε ένα σιντί για τη μαμά της και ζήτησε να το τυλίξουν σε **συσκευασία** δώρου.*
- 🎵 συ-σκευ-ά-ζω

συσσκευή [η] ουσιαστικό (συσσκευές)

- ☑ Η **συσσκευή** είναι μία μηχανή που αποτελείται από πολλά συναρμολογημένα κομμάτια.
- ✍ *Στο γάμο της η θεία Κατερίνα πήρε για δώρο πολλές **ηλεκτρικές***

συσκευές: μία τηλεόραση, ένα ντιβιντί και μία καφετιέρα.

♪ συ-σκευ-ή

σύστημα [το] ουσιαστικό (συστήματα)

☑ Το **αναπνευστικό σύστημα** είναι το σύνολο των οργάνων που σε βοηθούν ν' αναπνέεις: για παράδειγμα οι πνεύμονες και το στόμα σου.

✓ Το **ηλιακό σύστημα** είναι το σύνολο των πλανητών που είναι γύρω από τον ήλιο.

✓ Ο **Νίκος** το έχει **σύστημα** να κάνει πλάκες. Το έχει συνήθεια.

◇ **συστηματικός** ♪ σύ-στη-μα

συχνός, συχή, συχνό επίθετο (συχνοί, συχές, συχνά)

☑ Όταν κάτι είναι **συχνό**, γίνεται ή εμφανίζεται αρκετές φορές, όχι όμως συνέχεια. ✎ *Οι **συχνές** επισκέψεις του θείου Τάκη έδωσαν μεγάλη χαρά στον κύριο Γιάννη: ήρθε τρεις φορές μέσα σ' ένα μήνα.*

○ τακτικός ● αραιός, σπάνιος

◇ Στο κέντρο της Αθήνας τα λεωφορεία περνούν **συχνά**. Περνούν με μεγάλη **συχνότητα**. ♪ συ-χνός

σφάζω ρήμα (έσφαξα, θα σφάξω)

☑ Όταν κάποιος **σφάζει** ένα ζώο, το σκοτώνει κόβοντας το λαιμό του με μαχαίρι.

✓ «Έχω έναν πόνο στη μέση που με **σφάζει!**» φώναξε η θεία του κυρίου Μιχάλη. Που με πονάει πολύ.

◇ **σφαγή, σφάξιμο, σφαγείο**

♪ σφά-ζω

σφαίρα [η] ουσιαστικό (σφαίρες)

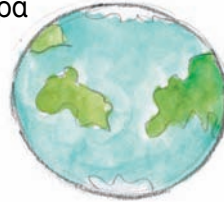
☑ **Σφαίρα** λέμε κάτι στρογγυλό που μοιάζει με μπάλα.

✎ «Πού είναι η Ελβετία;» ρώτησε η Αθηνά. «Εδώ!» φώναξε ο Κώστας και την έδειξε στην **υδρόγειο σφαίρα**.

✓ **Σφαίρα** λέμε και το στρογγυλό κομμάτι από μέταλλο που βάζουν στο πιστόλι οι στρατιώτες για να πυροβολήσουν. ○ βόλι, βλήμα

◇ Η **σφαιροβολία** είναι ένα αγώνισμα. Σ' αυτό οι αθλητές ρίχνουν μακριά μία σιδερένια σφαίρα.

♪ σφαι-ρα

Η υδρόγειος σφαίρα

σφαλιάρα [η] ουσιαστικό (σφαλιάρες)

☑ Όταν δίνεις σε κάποιον μία **σφαλιάρα**, τον χτυπάς δυνατά στο κεφάλι με ανοιχτή την παλάμη σου.

○ καρπαζιά, χαστούκι ♪ σφα-λιά-ρα

σφεντόνα [η] ουσιαστικό (σφεντόνες)

☑ Η **σφεντόνα** είναι ένα παιδικό όπλο. Το φτιάχνεις μ' ένα ξύλο κι ένα λάστιχο. Βάζεις μία πέτρα στο ξύλο, τραβάς το λάστιχο και τη στέλνεις μακριά. ♪ σφε-ντό-να

σφήκα [η] και **σφήγκα** [η] ουσιαστικό (σφήκες/σφήγκες)

☑ Η **σφήκα** είναι ένα έντομο με μαύρες και κίτρινες ρίγες που μοιάζει με μέλισσα. Οι **σφήκες** τσιμπούν και ρίχνουν δηλητήριο.

◇ Η **σφηκοφωλιά** είναι μία φωλιά με σφήγκες. ♪ σφή-κα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σφηκοφωλιά [η] ουσιαστικό
(σφηκοφωλιές) → σφήκα

σφηνώνω, σφηνώνομαι ρήμα
(σφηνώσα, θα σφηνώσω)

☑ Όταν κάτι **σφηνώνει** σε κάτι άλλο, μπαίνει μέσα του και δεν μπορεί να βγει. ✎ *Το ημερολόγιο της Αθηνάς σφηνώσε στο συρτάρι και δεν μπορούσε να βγει.*

✓ «Άμα σου **σφηνωθεί** κάτι στο μυαλό, δεν αλλάζεις γνώμη!» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά.

♫ σφη-νώ-νω

σφίγγω, σφίγγομαι (έσφιξα, θα σφίξω)

☑ Όταν **σφίγγεις** κάτι, το τραβάς ή το πιέζεις δυνατά και σταθερά με τα χέρια σου έτσι που να μην μπορεί να κουνηθεί.

✎ *«Σφίξε τα κορδόνια των παπουτσιών σου για να μη σου λυθούν, Αθηνά!» φώναξε η Ελένη. Δέσε τα πιο σφιχτά.*

✓ «Τα παπούτσια είναι καινούρια και με **σφίγγουν**» είπε γκριλιάζοντας η Ελένη.

Με στενεύουν.

✓ Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον να κάνει κουράγιο, του λέμε να **σφίξει** την καρδιά του.

◇ *Κάθε φορά που η Αθηνά λέει*

ποίημα έχει ένα σφίξιμο στο στομάχι. σφιχτός

♫ σφίγ-γω

σφιχταγκαλιάζω, σφιχταγκαλιάζομαι ρήμα (σφιχταγκάλιασα, θα σφιχταγκαλιάσω) → σφιχτός

σφιχτός, σφιχτή, σφιχτό επίθετο
(σφιχτοί, σφιχτές, σφιχτά)

☑ Όταν ένα ρούχο σου είναι **σφιχτό**, σε σφίγγει.

✓ Ένα **σφιχτό** αυγό, είναι βρασμένο πολύ. ● μελάτος, μαλακός

◇ Όταν **σφιχταγκαλιάζεις** κάποιον, τον αγκαλιάζεις **σφιχτά**.

♫ σφι-χτός

σφουγγάρι [το] ουσιαστικό (σφουγγάρια)

☑ Το **σφουγγάρι** έχει πολλές τρύπες και ρουφάει εύκολα και γρήγορα το νερό. Χρησιμοποιούμε **σφουγγάρι** για να πλένουμε το σώμα μας και τα πιάτα. Με το **σφουγγάρι** σβήνεις και τον πίνακα στο σχολείο. ○ σπόγγος

◇ Όταν **σφουγγαρίζουμε**, καθαρίζουμε το πάτωμα με σφουγγάρι ή με **σφουγγαρόπανο**. Η **σφουγγαρίστρα** είναι ένα σφουγγαρόπανο με κοντάρι.

♫ σφουγ-γά-ρι ✎ 'το σώμα μας'

σφουγγαρίζω, σφουγγαρίζομαι ρήμα

(σφουγγάρισα, θα σφουγγαρίσω)

→ σφουγγάρι

σφουγγαρίστρα [η] ουσιαστικό
(σφουγγαρίστρες) → σφουγγάρι

σφραγίδα [η] ουσιαστικό (σφραγίδες)

☑ Τη **σφραγίδα** τη βουτάς στο μελάνι και μετά τη χτυπάς στο χαρτί για ν' αφήσει τα ίχνη της. ◇ Με τη

σφραγίδα σφραγίζεις ένα χαρτί. ♫ σφρα-γί-δα

